

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

**Role Armády České republiky v integrovaném
záchranném systému**

Radek Holásek

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Radek Holásek

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému

Název anglicky

The role of Czech Armed Forces in Integrated Rescue System

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě analýzy identifikovat a zhodnotit roli Armády České republiky v integrovaném záchranném systému se zaměřením na úkoly a možnosti jednotek Vzdušných sil Armády České republiky a jejich využití při řešení mimořádných událostí. V případě zjištěných nedostatků budou navržena vhodná opatření.

Metodika

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury za účelem tvorby teoretických východisek práce. Praktická část je zpracována na základě výstupů z kvantitativního/kvalitativního výzkumu.

Harmonogram:

Syntéza výchozí znalostní báze: 11/2019 – 08/2020

Kvantitativní/kvalitativní výzkum: 09/2020 – 11/2020

Agregace poznatků: 12/2020 – 02/2021

Odevzdání práce na katedru: 03/2021

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

integrováný záchranný systém, mimořádná událost, Armáda České republiky, Vzdušné síly, koordinace

Doporučené zdroje informací

HORÁK, R. a kol. Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.

REKTOŘÍK, J. a kol. Krizové řízení ve veřejné správě. Brno: Ekopress, 2004. ISBN 80-86119-83-1.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Martina Fejfarová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2021

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 25. 11. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. listopadu 2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Martině Fejfarové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a trpělivou pomoc při vypracování této diplomové práce. Také bych rád poděkoval pplk. Ing. Ladislavu Cahovi za přínosné připomínky a komentáře.

Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá rolí Armády České republiky v integrovaném záchranném systému. Hlavním cílem diplomové práce je na základě analýzy zhodnotit tuto roli AČR v IZS jako ostatní složky se zaměřením na úkoly a možnosti jednotek Vzdušných sil Armády České republiky a vyhodnotit připravenost jednotek k plnění úkolů se zaměřením na funkčnost stanovených postupů při nasazování sil a prostředků v rámci IZS. V diplomové práci je využito analýzy dokumentů, dotazníkového šetření, rozhovorů a přímého pozorování. Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část obsahuje základní informace o integrovaném záchranném systému, Armádě ČR, jednotkách Vzdušných sil AČR a jejich úkolech. Praktická část je nejdříve zaměřena k dotazníkovému šetření u příslušníků vzdušných sil na téma jejich zkušeností a poznatků z nasazení v rámci IZS a jejich zkušeností s přípravou k nasazení. Druhá část se zabývá vyhodnocením rozhovorů s příslušníky AČR a provedeným pozorováním s cílem vyhodnotit systém velení a řízení jednotek nasazovaných v rámci IZS. V závěru diplomové práce jsou obsažena vyhodnocení praktické části a návrhy opatření vyplývající ze zjištěných nedostatků.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, Armáda České republiky, vzdušné síly, koordinace

The role of Czech Armed Forces in Integrated Rescue System

Abstract

The diploma thesis deals with the role of the Army of the Czech Republic in the integrated rescue system. The main goal of the thesis is based on the analysis to evaluate this role of the Army of the Czech Republic in the integrated rescue system as other section focusing on the tasks and capabilities of the Czech Air Force and to evaluate the readiness of units to focus on the functionality of deployed procedures. The thesis uses the analysis of documents, questionnaire survey, interviews and direct observation. The thesis consists of a theoretical and a practical part. The theoretical part contains basic information about the integrated rescue system, the Army of the Czech Republic, Czech Air Force units and their tasks. The practical part is first focused on a questionnaire survey of members of the Air Force on the topic of their experience and knowledge of deployment in the integrated rescue system and their experience in preparing for deployment. The second part deals with the evaluation of interviews with members of the Army of the Czech Republic and the observations made to evaluate the command-and-control system of units deployed within the integrated rescue system. The conclusion of the thesis contains an evaluation of the practical part and proposals for measures resulting from the identified shortcomings.

Keywords: integrated rescue system, extraordinary event, Czech Armed Forces, Air Force, coordination

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	18
3.1 Integrovaný záchranný systém	18
3.1.1 Legislativa a základní pojmy v oblasti IZS	18
3.1.2 Struktura a koordinace jednotlivých složek v systému IZS.....	20
3.2 Ozbrojené síly České republiky jako ostatní složka IZS	21
3.2.1 Bezpečnostní systém a organizační struktura Armády České republiky ..	28
3.2.2 Úloha Vzdušných sil Armády České republiky v systému IZS.....	32
4 Vlastní práce.....	37
4.1 Základní charakteristika AČR a Vzdušných sil AČR.....	37
4.2 Systém velení a řízení při řešení mimořádných situací.....	39
4.2.1 Činnost Operačního centra Hlavního místa velení AČR.....	42
4.3 Zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření a rozhovorů.....	45
4.3.1 Dotazníkové šetření u příslušníků jednotek VzS nasazených v rámci IZS	45
4.3.2 Rozhovory u příslušníků AČR zajišťujících koordinaci s IZS	63
5 Zhodnocení a doporučení	70
5.1 Zhodnocení zkušeností z nasazení jednotek vzdušných sil ve prospěch IZS ..	70
5.1.1 Návrh opatření ke zlepšení nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS	71
5.2 Zhodnocení připravenosti jednotek AČR k plnění úkolů v rámci IZS a vyhodnocení funkčnosti systému velení a řízení při nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS	72
5.2.1 Návrh opatření ke zlepšení funkčnosti systému velení a řízení AČR při nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS.....	75
6 Závěr.....	77
7 Seznam použitých zdrojů	79
8 Přílohy.....	84

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Struktura podřízenosti v AČR.....	37
Obrázek 2 - Postup při vyžádání SaP AČR v případě nebezpečí z prodlení	40

Obrázek 3 - Postup při vyžádání SaP AČR nehrozí-li nebezpečí z prodlení	41
Obrázek 4 - Struktura respondentů dle pohlaví	46
Obrázek 5 - Nejvyšší dokončené vzdělání respondentů	47
Obrázek 6 - Věková kategorie respondentů	48
Obrázek 7 - Délka služebního poměru respondentů v AČR	49
Obrázek 8 - Příslušnost k hodnostnímu sboru	49
Obrázek 9 - Kategorie funkčního zařazení respondentů	50
Obrázek 10 - Otázka zařazení AČR mezi ostatní složky IZS	50
Obrázek 11 - Počet různých nasazení respondentů v IZS	51
Obrázek 12 - Ochota respondentů k dobrovolnému nasazení v IZS	52
Obrázek 13 - Účast na společném cvičení s dalšími složkami IZS	52
Obrázek 14 - Konání pravidelných školení o úkolech v rámci IZS a jejich znalost	53
Obrázek 15 - Délka nasazení při plnění úkolů IZS	54
Obrázek 16 - Oblast plněných úkolů v IZS	54
Obrázek 17 - Využití vojenské techniky při plněných úkolů v IZS	55
Obrázek 18 - Vliv nasazení jednotek AČR v IZS na plnění základních úkolů AČR	55
Obrázek 19 - Omezení plnění běžných úkolů vlivem nasazení respondentů v IZS	56
Obrázek 20 - Přidělení techniky použitelné v IZS	57
Obrázek 21 - Dosažení shodných standardů u techniky AČR jako u techniky IZS	57
Obrázek 22 - Kompatibilita techniky AČR s technikou používanou v IZS	58
Obrázek 23 - Míra začlenění příslušníků / jednotek AČR do jednotek IZS	59
Obrázek 24 - Úroveň kooperace AČR a ostatních složek IZS	59
Obrázek 25 - Vyhodnocení rychlosti prvotního nasazení sil AČR	60
Obrázek 26 - Vyhodnocení vývoje rychlosti prvotního nasazení sil AČR	60
Obrázek 27 - Rychlost reakce na požadavky vzniklé v průběhu nasazení	61
Obrázek 28 - Vývoj rychlosti reakce na požadavky vzniklé v průběhu nasazení	61
Obrázek 29 - Vyhodnocení, zda AČR splnila své úkoly v IZS	62
Obrázek 30 - Názor respondentů na vnímání činnosti AČR v IZS veřejností	62

Seznam použitých zkratk

AČR	Armáda České republiky
21. zTL	21. základna taktického letectva
22. zVrL	22. základna vrtulníkového letectva
24. zDL	24. základna dopravního letectva
25. plrp	25. protiletadlový raketový pluk
26. pVŘPz	26. pluk velení, řízení a průzkumu
ALog	Agentura logistiky
AVZdr	Agentura vojenského zdravotnictví
CAS	Close Air Support
CKTCH	Centrum kardiiovaskulární a transplantační chirurgie
CRC	Control and Reporting Centre
CŘT	Centrální řídicí tým

ČR	Česká republika
ECMO	Extrakorporální membránová oxygenace
EU	Evropská unie
FRAGO	Fragmentary order
GŠ	Generální štáb
HZS	Hasičský záchranný sbor
IKEM	Institut klinické a experimentální medicíny
IZS	Integrovaný záchranný systém
JeDu	Jaderná elektrárna Dukovany
JeTe	Jaderná elektrárna Temelín
KVV	Krajské vojenské velitelství
KySIO	Kybernetické síly a informační operace
LZS	Letecká záchranná služba
MEDEVAC	Medical evacuation
MO	Ministerstvo obrany
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
NaPoSy	Národní posilový systém
NATINAMDS	NATO Integrated Air and Missile Defence System
NATO	North Atlantic Treaty Organization
NBÚ	Národní bezpečnostní úřad
NGŠ AČR	Náčelník Generálního štábu Armády České republiky
OC H MV AČR	Operační centrum Hlavního místa velení Armády České republiky
OPIS IZS	Operační a informační středisko integrovaného záchranného systému
OPORD	Operation order
PČR	Policie České republiky
PHM	Pohonné hmoty a maziva
PozS	Pozemní síly
PPÚ	Přímo podřízené útvary
PPÚZ	Přímo podřízené vojenské útvary a zařízení

RMO	Rozkaz ministra obrany
ŘeSpecS	Ředitelství speciálních sil
ŘLP	Řízení letového provozu
SaP	Síly a prostředky
SAR	Search and rescue
SkVŘ	Skupina velení a řízení
SL Pce	Správa letiště Pardubice
SLog MO	Sekce logistiky Ministerstva obrany
SPS MO	Sekce plánování schopností Ministerstva obrany
SRS MO	Sekce rozvoje sil Ministerstva obrany
SSm SOC VeOper	Stálá směna Společného operačního centra Velitelství pro operace
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SVZdr MO	Sekce vojenského zdravotnictví Ministerstva obrany
ÚPP	Ústřední poplachový plán
URNA	Útvar rychlého nasazení
V VeOper	Velitel Velitelství pro operace
VeKySIO	Velitelství kybernetických sil a informačních operací
VeOper	Velitelství pro operace
VePozS	Velitelství pozemních sil
VeTer	Velitelství teritoria
VeV-VA	Velitelství výcviku – Vojenská akademie
VeVzS	Velitelství vzdušných sil
VG-DNGA	Velící generál – Designated National Governmental Authority
VP	Vojenská policie
VÚ	Vojenský útvar
VZ	Vojenské zařízení
VzS	Vzdušné síly
ZNGŠ	Zástupce náčelníka Generálního štábu
ZNGŠ-I	Zástupce náčelníka Generálního štábu – Inspektor
ZNGŠ-NŠ	Zástupce náčelníka Generálního štábu – náčelník štábu

1 Úvod

Snaha o záchranu lidských životů a zabránění materiálních škod v různých situacích a s touto činností spojená snaha o organizaci této pomoci má v naší zemi bohatou historii. Na základech a zkušenostech těchto jednotlivých záchranářských složek byl v roce 2001 vystavěn integrovaný záchranný systém. Integrovaný záchranný systém je ve své podstatě způsob a pravidla organizování koordinovaného postupu dvěma anebo více jeho složkami při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Ozbrojené síly České republiky jsou tvořeny z hlavní části Armádou České republiky, dále Vojenskou kanceláří prezidenta republiky a Hradní stráží. Základním úkolem ozbrojených sil je zajištění bezpečnosti České republiky před vnějším napadením. Současně jsou ozbrojené síly součástí ostatních složek integrovaného záchranného systému a plní tak úkoly spojené s řešením mimořádných událostí, při záchranných a likvidačních pracích a dalších krizových stavech.

Přestože armáda nepatří mezi hlavní složky integrovaného záchranného systému a její nasazení není tedy v tomto systému tak časté, jako je tomu u hlavních složek IZS, z pohledu náročnosti plněných úkolů, schopností poskytnout specifickou techniku a zajistit pro požadovanou činnost v krátkém čase velký počet osob, je její význam nezanedbatelný.

Příslušníci ozbrojených sil prochází před přijetím do služebního poměru výběrovým řízením, absolvují základní výcvik a skládají přísahu, ve které se mimo jiné zavazují plnit úkoly ozbrojených sil. V průběhu své služební činnosti pracují na zvyšování svých znalostí a praktických dovedností v obsluze svěřené techniky, získávají zkušenosti z různých úrovní velitelských stupňů a manažerských pozic, kde řeší kooperaci nejen v rámci armády, ale i mimoresortní a mezinárodní spolupráci. Tato různorodá práce zakládá dobré předpoklady

pro efektivní řešení mimořádných úkolů, před které mohou být v rámci zařazení do integrovaného záchranného systému postaveni.

Vzdušné síly Armády České republiky jsou v rámci ozbrojených sil ve vztahu k civilnímu sektoru více exponovanou částí. V míru vzdušné síly zabezpečují službu pátrání a záchrany určenou k vyhledávání a pomoci posádkám letounů v nouzi, leteckou záchrannou službu, lety ve prospěch Institutu klinické a experimentální medicíny a týmu extrakorporální membránové oxygenace, přepravu vojsk, přepravu ústavních a vládních činitelů, jsou součástí integrovaného záchranného systému pro pomoc při katastrofách a živelních pohromách.

V minulosti měli příslušníci ozbrojených sil několikrát možnost prokázat svoji připravenost k nasazení při řešení krizových situací v rámci integrovaného záchranného systému. Ať už například při rozsáhlých povodních v roce 1997 a dalších letech, nebo v poslední době při řešení situace vzniklé v reakci na ohrožení koronavirem.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě analýzy identifikovat a zhodnotit roli Armády České republiky v integrovaném záchranném systému jako ostatní složky IZS se zaměřením na úkoly a možnosti jednotek Vzdušných sil Armády České republiky. Dále vyhodnocení možností využití Vzdušných sil AČR při řešení mimořádných událostí. V případě zjištěných nedostatků navrhnout vhodná opatření.

Dílčí cíle jsou spojeny s vyhodnocením připravenosti vzdušných sil k plnění konkrétních úkolů jednotlivých základen a zahrnují:

- charakteristiku jednotlivých základen Vzdušných sil AČR a jejich úkol ve vztahu k IZS,
- provedení dotazníkového šetření na téma nasazení jednotlivců v rámci plnění úkolů IZS,
- provedení osobních rozhovorů na téma připravenosti jednotek k plnění úkolů, materiálního zabezpečení a funkčnosti stanovených postupů při nasazování sil a prostředků v rámci IZS,
- porovnání získaných informací s legislativními požadavky a návrh opatření v případě zjištěných nedostatků.

2.2 Metodika

Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury za účelem tvorby teoretických východisek práce. S cílem získat nutné vědomosti a informace související se základní problematikou byla provedena analýza příslušných dokumentů – zákonů, nařízení vlády ČR, interních nařízení a operačních postupů, vnitřních předpisů a pokynů. Dále byla ke studiu využita odborná literatura a doplňkovým zdrojem informací byly internetové stránky týkající se dané problematiky.

Praktická část je zpracována na základě kvantitativního výzkumu výstupů z dotazníkového šetření u příslušníků vzdušných sil a z kvalitativního výzkumu realizovaného formou polostandardizovaných rozhovorů s respondenty na různých úrovních služebního zařazení ve struktuře velení a řízení koordinace zapojení jednotek AČR

do systému IZS. Za účelem získání bližších informací a přehledu o fungování systému řízení jednotek AČR, nasazených v rámci IZS, se autor diplomové práce v období od dubna 2020 do června 2020 účastnil jako příslušník VeVzS směn na Operačním centru Hlavního místa velení AČR, kde měl možnost se přímo podílet na činnosti této skupiny, která zabezpečovala velení a řízení sil a prostředků AČR nasazených v rámci IZS. Tyto získané informace a zkušenosti byly uplatněny při vedení a vyhodnocení polostandardizovaných rozhovorů s respondenty. Svým charakterem se jednalo o přímé, zúčastněné pozorování s možností vedení písemných poznámek, které svým obsahem nebyly v rozporu s dodržováním pravidel ohledně nakládání se služebními a utajovanými informacemi, což pro účely pozorování funkčnosti systému řízení a využití v této práci bylo dostačující. Jelikož byl autor diplomové práce zařazen do skupiny jako běžný příslušník této směny a ne jako pozorovatel, nevzniklo zde riziko zkreslení pozorování plynoucí z možného rušení pozorovaných a z jejich ovlivnění nestandardní situací, vyvolanou přítomností pozorovatele, jak tomu hrozí v případech zjevného pozorování.

Dalším vstupem užitým k tvorbě praktické části byla také analýza dokumentů, které stanoví činnost jednotek při plnění jednotlivých úkolů, jako například „*Směrnice náčelníka Generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky*“, ve které jsou určeny základní úkoly, a ze které vychází další jednotlivá nařízení, jako například „*Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR k určení služební pohotovosti*“ pro vojáky v činné službě k plnění úkolů Policie ČR při vzniku mimořádné události 3. stupně na Jaderné elektrárně Dukovany a Jaderné elektrárně Temelín, nebo přímo pro vzdušné síly „*Nařízení velitele Vzdušných sil k nasazování předurčených sil a prostředků vzdušných sil v rámci integrovaného záchranného systému a plnění úkolů Policie České republiky*“. Dále jsou to směrnice pro leteckou záchrannou službu, „*Nařízení velitele Vzdušných sil k zabezpečení přepravy URNA*“, které stanovuje podmínky při využití letecké techniky pro přepravu ve prospěch Útvaru rychlého nasazení policie, „*Nařízení velitele Vzdušných sil k zabezpečení přepravy ECMO týmu*“, který na základě podepsaného Memoranda o spolupráci mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem obrany zajišťuje letecký transport pro tým extrakorporální membránové oxygenace (ECMO) a také materiály týkající se úkolu plněného na základě usnesení vlády zabezpečit ve spolupráci s Ministrem vnitra realizaci Stálého zdravotně humanitárního programu MEDEVAC, jenž doplňuje komplexní

nástroje na poskytování humanitární pomoci a rozvojové spolupráce v gesci Ministerstva zahraničních věcí.

Za účelem zhodnocení zkušeností z nasazení jednotek vzdušných sil v systému IZS, bylo v období 18. ledna 2021 až 8. března 2021 provedeno dotazníkové šetření u vybrané skupiny respondentů, kterým byl zaslán elektronickou cestou dotazník, u něžž bylo následně možné získané údaje kvantifikovat a zpracovat statistickými postupy. Jako respondenti byli vybráni příslušníci jednotek, které byly v předchozích letech a v současné době nasazeny v rámci plnění úkolů v součinnosti s IZS. Za tímto výběrem byla snaha o zajištění maximální účasti respondentů, schopných odpovědět na co nejvíce otázek dotazníku a tím zajistit efektivitu práce. Dotazníky byly vyhodnoceny, výsledky znázorněny v jednotlivých grafech a slovně okomentovány v praktické části této práce. Plné znění tohoto dotazníku je součástí přílohy této práce (Příloha 1).

Pro účely vyhodnocení připravenosti jednotek AČR k plnění úkolů, jejich materiálního zabezpečení a funkčnosti stanovených postupů při nasazování sil a prostředků v rámci IZS byl proveden kvalitativní výzkum realizovaný formou polostandardizovaných rozhovorů s respondenty na různých úrovních služebního zařazení ve struktuře velení jednotlivých základů vzdušných sil a také na taktické úrovni velení AČR. Respondenti byli vybíráni na základě svého aktuálního služebního zařazení a také předchozích zkušeností se zapojením jednotek AČR při plnění úkolů v součinnosti s IZS. Tyto polostandardizované rozhovory probíhaly v období leden 2021 až duben 2021 zpravidla formou telefonických rozhovorů. Získané informace z těchto rozhovorů byly pro účely zpracování a vyhodnocení v rámci této diplomové práce vyříděny a oprostěny od hovorových částí, které nebyly ve vztahu k tématu považovány za důležité. V praktické části práce jsou tedy zaznamenány ty části odpovědí, které byly považovány za důležité a vystihují charakter odpovědi ve vztahu k položené otázce. Tuto formu přepisu a filtrace odpovědí doporučují Majerová a Majer ve své publikaci (22), která se zabývá zpracováním a vedením kvalitativního výzkumu. Informace a závěry vyvozené z provedených rozhovorů byly porovnány a dány do souvislosti s legislativními požadavky na zabezpečení funkčnosti systému a platnými nařízeními pro tuto oblast u jednotek AČR. Jednotlivé dotazníky jsou součástí přílohy této práce (Přílohy 2-5).

3 Teoretická východiska

3.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaným záchranným systémem se rozumí efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při přípravě na mimořádné události a při společném provádění záchranných a likvidačních prací (2). IZS tedy není konkrétní institucí či jednotlivou složkou, ale jedná se o systém a soubor konkrétních postupů, který je využíván jeho složkami za účelem koordinace společného postupu při mimořádných událostech, záchranných a likvidačních pracích.

IZS vznikl za účelem koordinované činnosti všech složek a jednotlivců, kteří jsou schopni pomoci při řešení nastalé mimořádné události. Tento systém je založený na spolupráci zapojených sborů a sil, efektivní organizaci a jednotném řízení (36).

Integrovaný záchranný systém je vymezen zákonem č. 239/2000 Sb. Jeho základy byly položeny již v roce 1993 a vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí, jako jsou požáry, havárie, dopravních nehody, atd. Vždy, když bylo nutné spolupracovat při řešení větší mimořádné události, byl zájem spolupracovat a využívat ostatní zasahující jednotky za účelem dosažení rychlé a účinné záchrany nebo likvidace následků mimořádné události. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů pro rychlé a efektivní dosažení cíle (2).

3.1.1 Legislativa a základní pojmy v oblasti IZS

Právní legislativa v oblasti IZS vychází z ustanovení Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod, přesněji z ústavního zákona o bezpečnosti České republiky (č. 110/1998 Sb.). Rozdělení působností v oblasti IZS je zákonem (č. 2/1969 Sb.) svěřena do kompetence Ministerstvu vnitra, které je gestorem právní úpravy IZS. Oblast IZS je zastřešena zákonem o IZS a jeho dvěma prováděcími vyhláškami a prováděcím nařízením vlády. Právní úprava oblasti IZS vznikla společně s krizovým zákonem (č. 240/2000 Sb.) a zákonem o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (č. 241/2000 Sb.). Tyto tři zákony jsou vzájemně propojeny množstvím odkazů a souvislostí (36).

Právní základ pro činnost IZS je dán zákonem č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a řeší působnosti, oprávnění a povinnosti všech zúčastněných subjektů, tedy státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, právnických i fyzických osob, při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. Zákon o IZS se naopak nevztahuje na předcházení mimořádných událostí, tzn. prevenci vzniku takových událostí, nebo na činnosti spojené s obnovou území postiženého mimořádnou událostí. K řešení značného počtu mimořádných událostí, k jejichž vyřešení postačuje jedna věcně příslušná složka, je využíváno speciálních zákonů, které mají v takových případech přednost. Zákon o IZS je využíván v případech, kdy je k provádění záchranných a likvidačních prací nutná současná spolupráce více subjektů - složek IZS (36) (46).

Jedním ze základních dokumentů pro havarijní plánování na úrovni krajů je Vyhláška č. 328/2001 Sb., která se dále zabývá zejména koordinací a organizací všech zasahujících složek u záchranných a likvidačních prací. Také zahrnuje oblast činnosti operačních středisek IZS a dokumentaci k IZS (36) (41).

Dalším důležitým dokumentem z oblasti krizového řízení upřesňujícím dělbu kompetencí při řešení mimořádných událostí je zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů – krizový zákon. Tento zákon stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany před vnějším napadením. Dále při řešení mimořádných událostí a ochrany kritické infrastruktury státu a odpovědnost za porušení těchto povinností (47).

Základní definice pojmů v oblasti IZS vychází přímo ze zákona:

- integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací,
- mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,

- záchrannými pracemi se rozumí činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,
- likvidačními pracemi se rozumí činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí (46).

3.1.2 Struktura a koordinace jednotlivých složek v systému IZS

Integrovaný záchranný systém je ve stávající formě právně vymezený, otevřený systém koordinace a spolupráce. V zákoně č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému jsou stanoveny základní a ostatní složky IZS, které jsou předurčeny k řešení mimořádných událostí, přírodních a antropogenních katastrof. IZS je součástí systému vnitřní bezpečnosti státu a podílí se na naplňování ústavního práva občanů na poskytnutí pomoci v případě ohrožení zdraví nebo života. Primární struktura IZS je tvořena stávajícími institucionálními částmi jeho základních složek, a to zejména Hasičským záchranným sborem České republiky (44).

Základními složkami IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky.

Základní složky IZS jsou schopny a povinny (na základě zvláštních předpisů) zasahovat rychle a nepřetržitě na celém území republiky.

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,

- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Ostatní složky IZS poskytují plánovanou pomoc na vyžádání (46).

O zásahu v rámci systému IZS lze hovořit tehdy, pokud se na řešení nastalé mimořádné události podílí dvě a více složek IZS současně. Způsob řízení záchranných a likvidačních prací závisí zejména na druhu a rozsahu mimořádné události a dále na počtu a druhu zasahujících složek IZS. Způsob řízení IZS lze obecně rozdělit do tří úrovní:

- taktické,
- operační,
- strategické (44).

Taktickou úrovní je řízení velitelem zásahu přímo na místě zásahu, který zde odpovídá za činnost a koordinaci složek IZS. Velitelem zásahu je příslušník hasičského záchranného sboru, pokud zákon nestanoví jinak.

Operační úroveň řízení koordinuje operační a informační středisko některé ze základních složek IZS. Operační a informační střediska HZS ČR plní současně úlohu i operačních a informačních středisek IZS. Přes operační střediska probíhají na žádost velitele zásahu i aktivace dalších potřebných složek IZS dle poplachových plánů.

Strategickou úrovní řízení je (na žádost velitele zásahu) přímé zapojení starosty obecního úřadu s rozšířenou působností, hejtmana kraje nebo Ministerstva vnitra. Pracovními orgány jsou v tomto případě předem ustanovené krizové štáby, které využívají předem vypracovaných havarijních plánů (38).

3.2 Ozbrojené síly České republiky jako ostatní složka IZS

Ozbrojené síly České republiky jsou legislativně vymezeny zněním zákona č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky ze dne 14. září 1999 v aktuálním znění platném od 1. 7. 2017.

Tento zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem. Jsou zde stanoveny základní kompetence a struktura řízení jednotlivých složek, personální náležitosti a povinnosti příslušníků ozbrojených sil. Dále obsahuje změny zákonů, zrušovací ustanovení a odkazy na související zákony, vyhlášky a nařízení vlády. Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. V souvislosti s tématem této práce jsou důležité následující dílčí úkoly, ke kterým lze armádu v souladu se zněním tohoto zákona využít:

- k plnění úkolů Policie České republiky, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,
- k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,
- k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,
- k poskytování leteckých služeb,
- k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády (45).

Konkrétní podobu vyčlenění sil a prostředků armády pro jednotlivé výše uvedené úkoly vždy stanoví ve svém nařízení vláda, případně jsou definovány v uzavřených meziresortních dohodách, které prochází následnými aktualizacemi v návaznosti na aktuální potřeby a reflektují schopnosti a možnosti armády poskytnout potřebnou součinnost.

Ve znění zákona č. 219/1999 Sb. jsou uvedeny přesné definice pro použití armády v jednotlivých výše uvedených případech. Pro použití armády k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy platí, že je to dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami. V tomto zákoně jsou stanoveny kompetence, kdo může tuto pomoc požadovat a jakým postupem lze vyžádat. Tedy z úrovně hejtmanů krajů a starostů obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u náčelníka Generálního štábu, který rozhodne o nasazení konkrétních sil a prostředků armády. V případě hrozícího nebezpečí z prodlení je možné urychlit nasazení přímo žádostí velitelů zásahu u velitele nejbližšího vojenského útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, který poté neprodleně zpětně informuje prostřednictvím svých nadřízených náčelníka Generálního štábu o nasazení armády k záchranným pracím (45).

K rychlému předávání informací a k umožnění co nejrychlejší reakce na vzniklé požadavky směrem k nasazení sil armády, jsou v organizačním systému jednotek ozbrojených sil zřízeny stálé skupiny velení a řízení, které mají přesně stanoven rozsah svých pravomocí a povinností, včetně dosažitelnosti mimo běžnou pracovní dobu jednotek, které spadají do jejich podřízenosti. Zastřešujícím dokumentem, ke kterému jsou vztaženy jednotlivá dílčí nařízení ohledně postupů při nasazování sil a prostředků armády, je Směrnice náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. Tato směrnice stanovuje podmínky a zásady nasazování sil a prostředků Armády České republiky k provádění záchranných prací při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy, k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky, k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a k plnění úkolů Policie České republiky (42). Opatření této směrnice vychází z ustanovení platných právních předpisů (norem), meziresortních dohod a vnitřních předpisů.

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 263/2016, atomový zákon ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv,

- ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů,
 - vyhláška MV č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů,
 - nařízení vlády č. 465/2008 Sb., o povolání vojáků Armády České republiky k plnění úkolů Policie České republiky při radiačních haváriích na jaderných elektrárnách,
 - vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 359/2016 Sb., o podrobnostech k zajištění zvládnutí radiační mimořádné události,
 - Národní program monitorování Státního úřadu pro jadernou bezpečnost, čj. 23533/2018,
 - Rámcová dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra ČR a Ministerstvem obrany ČR, čj. 1259/2013-1140, uveřejněná ve Věstníku Ministerstva obrany č. 22/2013,
 - Dohoda o součinnosti mezi Vojenskou policií a Policií České republiky, Ev. č. 8/12/268/-2018-5104,
 - Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky, ve znění pozdějších dodatků,
 - Realizační dohoda mezi Policií České republiky a Armádou České republiky k provedení nařízení vlády ze dne 16. prosince 2008 č. 465/2008 Sb., o povolání vojáků Armády České republiky k plnění úkolů Policie České republiky při radiačních haváriích na jaderných elektrárnách,
 - Dohoda mezi Správou státních hmotných rezerv a Ministerstvem obrany o součinnosti v oblasti přepravy pohotovostních zásob za krizových stavů, čj. 10581/2004-8764, ze dne 6. října 2004,
 - Smlouva mezi SÚJB a AČR o činnosti složek celostátní radiační monitorovací sítě v působnosti Armády ČR, čj. 80616-61/2006-DP-1618,

- ze dne 5. ledna 2006 a Realizační dohoda o činnosti složek celostátní radiální monitorovací sítě v působnosti AČR, čj. 104-8/2014-1160 ze dne 11. dubna 2014 (Smlouvy se SÚJB), ve znění dodatku č. 1, čj. 104-17/2014-1160,
- Dohoda mezi Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Ministerstvem obrany ČR o spolupráci při řešení mimořádné situace v zahraničí ze dne 13. listopadu 2013,
 - Realizační dohoda uzavřená mezi Ministerstvem zdravotnictví ČR a Ministerstvem obrany ČR o zajištění transportu vzorků biologického materiálu k detekci původu vysoce nakažlivých nemocí do zahraničí, silami a prostředky Ministerstva obrany ČR, čj. 316-19/2014-3416,
 - Realizační dohoda o zajištění součinnosti uzavřená mezi Ministerstvem zdravotnictví ČR a Ministerstvem obrany ČR, čj. 697-1/2016-3416 ze dne 30. června 2016,
 - Ústřední poplachový plán IZS,
 - Vnější havarijní plán JE Dukovany a JE Temelín,
 - Krizový plán resortu Ministerstva obrany ČR, čj. MO 11140/2016-3691 ze dne 6. února 2017,
 - RMO č. 9/2006 Věstníku, Zřízení Krizového štábu MO, ve znění pozdějších doplňků (42).

V této směrnici se mimo jiné nachází souhrn vymezení pojmů, které jsou důležité pro orientaci v oblasti IZS, krizových stavů a mimořádných událostí ve vztahu k AČR, a to zejména definice následujících termínů.

Základní složky IZS tvoří Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a PČR (46).

Mezi ostatní složky IZS patří také vyčleněné síly a prostředky (SaP) ozbrojených sil. Vyčleněnými SaP ozbrojených sil se rozumí v tomto případě SaP AČR z předurčených vojenských útvarů (VÚ) a vojenských zařízení (VZ). VÚ a VZ jsou povinny poskytnout plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích. Nasazení vyčleněných SaP nebude realizováno při plnění základního úkolu AČR stanoveného v § 9 odst. 1 a 2 zákona č. 219/1999 Sb. (42).

Vyčleněné SaP AČR jsou síly a prostředky, které jsou zařazené v ÚPP IZS na základě uzavřených dohod. Nasaditelné SaP jsou dostupné, vysoce mobilní síly, které mají schopnost být v daných časových lhůtách nasazeny do celého spektra operací k plnění úkolů v rámci IZS a plnění úkolů PČR, a to jak mimo teritorium České republiky, tak na teritoriu ČR za současného zabezpečení nepřetržité udržitelnosti operační činnosti (42).

Operační a informační střediska IZS (OPIS IZS) jsou stálými orgány pro koordinaci složek IZS a tuto funkci plní operační střediska HZS kraje a operační a informační středisko Ministerstva vnitra-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (OPIS MV-GŘ HZS ČR).

Mimořádnou situací se rozumí situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení MU, která je řešena obvyklým způsobem složkami IZS, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů (23).

Krizovou situací se rozumí MU, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob. Krizové situace mohou být vojenského nebo nevojenského charakteru (42).

Použití AČR k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy je dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami (45).

Ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací je:

- vyžádaná, při které MV-GŘ HZS ČR poskytuje pomoc, povolává a nasazuje SaP AČR dle ÚPP IZS při řešení MU postiženému kraji nebo více krajům, nebo koordinuje vysílání SaP AČR do zahraničí. Nasazené složky se řídí pokyny velitele zásahu na místě MU nebo starosty obce s rozšířenou působností, jestliže koordinuje záchranné a likvidační práce nebo hejtmana

kraje, jestliže koordinuje záchranné a likvidační práce nebo pokud vyhlásil stav nebezpečí,

- přímá, při které MV řídí přímými pokyny nebo prostřednictvím pokynů HZS krajů vybrané složky při přímo řízených záchranných a likvidačních pracích. Podmínkou pro její uplatnění je vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Koordinační role a řídicí pravomoci územních orgánů tím není dotčena s výjimkou koordinace těch vybraných složek, které zabezpečují přímo řízené záchranné a likvidační práce (46).

Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmanem kraje, v Praze primátorem hlavního města Prahy. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády (47).

Nouzový stav je stav vyhlášený vládou ČR popř. předsedou vlády ČR v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost (40).

Pohromami se rozumí zejména živelní pohromy, požáry, průmyslové a ekologické havárie, které ohrožují životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí (45).

Nebezpečím z prodlení se rozumí taková mimořádná a krizová situace, při níž dochází k takovému bezprostřednímu ohrožení chráněných zájmů, při němž by došlo ke zhoršení stavu a zvýšení již existujícího nebezpečí, pokud nedojde k bezprostřednímu zásahu. V těchto případech lze za chráněný zájem považovat zejména životy a zdraví osob a značné majetkové hodnoty státu, měst, obcí a občanů (42).

Odstraňováním jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky se rozumí použití vojenské techniky s nezbytně nutnou obsluhou v jiných závažných situacích ohrožujících životy a zdraví osob, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí (45).

Plněním humanitárních úkolů civilní ochrany při pohromách se rozumí podíl AČR na zajištění zejména:

- evakuace,

- dekontaminace a podobných ochranných opatření,
- poskytování nouzového ubytování a zásobování,
- okamžité opravy některých nezbytných veřejných zařízení,
- pomoci při ochraně předmětů nezbytných k přežití,
- boje s požáry,
- zjišťování a označování nebezpečných oblastí,
- poskytování zdravotní péče záchraňujícím a postiženým v prostoru MU,
- dalších doplňujících činností nezbytných k plnění výše uvedených úkolů, jako zabezpečení letecké služby pátrání a záchran, zabezpečení letecké přepravy raněných a nemocných, zabezpečení přepravy zdravotnické, humanitární nebo jiné pomoci anebo specialistů potřebných k provádění záchranných prací, zřizování náhradních přemostění,
- úprava komunikací, vytyčování a zřizování objížděk apod. (42).

Dekontaminací se pro účely nasazení SaP v rámci IZS rozumí realizace opatření směřujících k odstranění nebo zneškodnění bojových chemických a průmyslových chemických látek, biologických látek nebo odstranění radioaktivních látek z povrchu těla osob, výzbroje, techniky, terénu, objektů a hospodářských zvířat (42).

Úkolovým uskupením se rozumí dočasné uskupení vojenských útvarů, vojenských zařízení, jednotek, jejich části nebo jednotlivých vojáků v činné službě pod velením stanoveného velitele, které je sestaveno za účelem operačního nasazení, k provedení konkrétní operace nebo splnění konkrétního úkolu, a které nemá stálou organizační strukturu (45).

Plánovanou pomocí na vyžádání se rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci ostatními složkami IZS obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací. Zahrnuje se do ÚPP IZS (46).

3.2.1 Bezpečnostní systém a organizační struktura Armády České republiky

Armáda České republiky, jakožto součást ozbrojených sil, je jednou z částí bezpečnostního systému České republiky, jehož úkolem je zajištění bezpečnostních zájmů ČR. Tento komplexní hierarchicky uspořádaný systém je propojením roviny politické (vnitřní a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské,

finanční, legislativní, právní a sociální. Základ tohoto systému je především v legislativním vyjádření působností a vzájemných vazeb jednotlivých složek (zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností. Bezpečnostní systém ČR plní funkci institucionálního nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky. Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci (33).

Hlavní složky bezpečnostního systému ČR jsou:

- prezident republiky,
- Parlament ČR,
- vláda,
- Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány,
- ústřední správní úřady,
- krajské a obecní úřady,
- ozbrojené síly,
- ozbrojené bezpečnostní sbory,
- zpravodajské služby,
- záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby.

Základní funkcí bezpečnostního systému ČR je řízení a koordinace činnosti jednotlivých složek odpovědných za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR. Zajišťování bezpečnosti ČR nemůže být pouze záležitostí složek, které jsou k tomu výslovně určeny, ale svým právně stanoveným podílem k němu přispívají jak státní orgány a orgány územní samosprávy, tak i právnické a fyzické osoby. Funkční bezpečnostní systém představuje nejen nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru, ale zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování. Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je bezpečnostní systém ČR potřeba vnímat jako otevřený systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě (33).

Od 1. ledna 2020 je organizační struktura AČR tvořena třístupňovým systémem velení, který nahradil předchozí dvoustupňový systém:

- strategická úroveň velení,

- operační úroveň velení,
- taktická úroveň velení.

Strategická úroveň je tvořena generálním štábem, který zodpovídá za plánování, rozvoj a přípravu použití armády. Na operační úrovni je Velitelství pro operace, jehož úkolem je velet jednotkám nasazeným v misích a operacích jak v zahraničí, tak na území naší republiky. Na taktické úrovni velení jsou jednotlivá velitelství pozemních a vzdušných sil, sil teritoria a velitelství kybernetických sil a informačních operací (1).

Generální štáb AČR je součástí Ministerstva obrany. Zabezpečuje velení armádě, zodpovídá za plánování, rozvoj a přípravu armády. V čele Generálního štábu AČR je náčelník Generálního štábu AČR, kterého jmenuje prezident na návrh vlády (45).

Velitelství pro operace vzniklo jako nástupce Společného operačního centra Ministerstva obrany. Je samostatným operačním velitelstvím a v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR. Zodpovídá za plánování, výstavbu a nasazení jednotek v zahraničních operacích, dále za jejich zabezpečení v místě působení. Zodpovídá za jejich předání do podřízenosti jiných operačních velitelství NATO a EU. Na starosti má také vojska nasazená během krizových stavů a mimořádných situací na území České republiky (1).

Ředitelství speciálních sil zabezpečuje velení a řízení speciálních sil. Speciální síly jsou samostatný druh sil, který poskytuje České republice vysoce flexibilní a efektivní strategický nástroj v oblasti zajištění obrany a bezpečnosti. Jsou schopny provádět celé spektrum speciálních operací: speciální průzkum, ofenzivní činnost, podporu a vliv ve všech geografických a klimatických podmínkách. Součástí speciálních sil AČR je Ředitelství speciálních sil a 601. skupina speciálních sil (27).

Velitelství pozemních sil zajišťuje taktickou úroveň velení a řízení, plánuje, řídí a organizuje přípravu sil a prostředků pozemního vojska. Požadovaného cíle mimo jiné dosahuje vhodnou kombinací použití mechanizovaných, výsadkových, tankových a lehkých motorizovaných jednotek. Pozemní síly představují jádro struktury Armády České republiky, tvoří jej přibližně 13 tisíc profesionálních vojáků. Hlavním úkolem pozemních sil je příprava sil a prostředků k zajištění obrany České republiky a k plnění mezinárodních závazků. Struktura pozemních sil je následující:

Bojové síly:

- 4. brigáda rychlého nasazení Zatec,
- 7. mechanizovaná brigáda Hranice,

- 43. výsadkový pluk Chrudim.

Síly bojové podpory:

- 13. dělostřelecký pluk Jince,
- 15. ženijní pluk Bechyně,
- 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec,
- 53. pluk průzkumu a elektronického boje Heliodora Píky Opava.

Síly bojového zabezpečení:

- 14. pluk logistické podpory Pardubice (29).

Velitelství vzdušných sil zajišťuje taktickou úroveň velení a řízení, plánuje, řídí a organizuje přípravu sil a prostředků jednotek vzdušných sil. Hlavním úkolem Vzdušných sil AČR je obrana vzdušného prostoru státu. Jednotky a útvary vzdušných sil tento úkol plní v rámci integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATINAMDS), v případě ohrožení je systém podpořen aktivací Národního posilového systému protivzdušné obrany. V případě ozbrojeného konfliktu jsou určeny k vybojování vzdušné nadvlády, přímé bojové podpoře pozemních sil, průzkumu a zajištění vzdušné přepravy a zásobování vojsk. V rámci plnění aliančních závazků NATO a EU vyčleňují jednotky a útvary vzdušných sil část svých sil a prostředků pro přípravu úkolových uskupení ve prospěch mezinárodních operací. Letecké jednotky vzdušných sil jsou pravidelně nasazovány v zahraničních operacích, jako je nasazení hotovostních letounů AČR pro ochranu vzdušného prostoru některé z aliančních zemí. V mírových podmínkách se vzdušné síly stanovenými silami a prostředky dále podílejí na plnění úkolů, které vyplývají z přijatých zákonů a meziresortních dohod. Jednotky vzdušných sil tvoří:

Bojové jednotky:

- 21. základna taktického letectva Čáslav,
- 22. základna vrtulníkového letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou.

Jednotky bojové podpory:

- 24. základna dopravního letectva Praha – Kbely,
- 25. protiletadlový raketový pluk Strakonice,
- 26. pluk velení, řízení a průzkumu Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.

Jednotky bojového zabezpečení:

- Správa letiště Pardubice (32).

Velitelství teritoria je taktickým organizačním útvarem v přímé podřízenosti náčelníka Generálního štábu AČR jako velící prvek teritoriálních sil. Je nadřazeno Krajským vojenským velitelstvím. Velitelství teritoria odpovídá za zabezpečení svojí působnosti a KVV vůči subjektům státní správy a samosprávy, mimo zajištění činností spojených s výkonem státní správy. Velitelství řídí spolupráci s územními orgány státní správy a samosprávy při zabezpečování obrany a řeší společně s nimi otázky krizového řízení. VeTer koordinuje procesy související s výstavbou Aktivních záloh v podřízenosti KVV (30).

Velitelství kybernetických sil a informačních operací má ve své podřízenosti kybernetické síly, které přispívají k bezpečnosti a obraně České republiky v kybernetickém prostoru a informačním prostředí. Působí nezávisle, společně nebo v součinnosti s pozemními, vzdušnými a speciálními silami. Na taktické úrovni monitorují, plánují a řídí operace v kybernetickém prostoru a v informačním prostředí, včetně podpory strategické komunikace AČR. KySIO zahrnují schopnosti ochrany vlastních částí kybernetického prostoru, informačních operací, informačních operací v kybernetickém prostoru, psychologických operací a civilně vojenské spolupráce. Při ochraně kybernetického prostoru a vedení vojenských kybernetických operací úzce spolupracují s vojenským zpravodajstvím, kde se schopnosti vzájemně doplňují (28).

Velitelství výcviku – Vojenská akademie Vyškov je předurčena k zajišťování rozvoje doktrinální soustavy v AČR, k organizaci a provádění základní, odborné a speciální přípravy, kariérového vojenského vzdělávání a výcviku důstojníků, praporčíků a rotmistrů a přípravy příslušníků Aktivní zálohy. Dále k zajišťování modernizace a rozvoje výcvikových zařízení vojenských výcvikových prostorů AČR, simulačních a trenažérových technologií AČR a k plánování využití učebně výcvikových zařízení pro výcvik jednotek a útvarů (svazků) druhů vojsk a sil AČR a NATO, a vytváření podmínek pro činnost součástí zahraničních armád. VeV-VA je resortním vzdělávacím a výcvikovým zařízením (resortní školou) Ministerstva obrany ČR a je přímo podřízená náčelníkovi Generálního štábu AČR (31). Studenti Univerzity obrany, která spadá do podřízenosti Vojenské akademie Vyškov, bývají často součástí jednotek AČR, které jsou zařazeny ve prospěch potřeb IZS.

3.2.2 Úloha Vzdušných sil Armády České republiky v systému IZS

Úkoly pro zabezpečení nasazení sil a prostředků vzdušných sil ve prospěch IZS jsou vydávány v souladu se Směrnicí náčelníka Generálního štábu Armády České republiky

k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky, Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR k plnění úkolů předurčených sil a prostředků AČR a dalších meziresortních smluv.

Příprava a zařazování osob k zabezpečení úkolů krizového řízení se organizuje u VzS v souladu s čl. 7 RMO č. 15/2013 Věstníku. Počty osob potřebných pro zabezpečení činnosti krizových orgánů, kterým se nařizuje služební nebo pracovní pohotovost v období mimo krizové situace stanovuje velitel vzdušných sil ve svém nařízení současně s jejich úkoly a specifikací jejich konkrétního zařazení.

VzS plní úkoly uvedené v § 9 a 10 zákona č. 219/1999 Sb. a dále je lze podle tohoto zákona použít:

- k plnění úkolů PČR, pokud SaP PČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou (§ 14 odst. 1 písm. b),
- k záchranným pracím nebo k likvidaci následků pohromy, nebo k záchranným pracím při jiných případech (§ 15 – 17),
- k leteckému monitorování pohromy a monitorování radiační a chemické situace (§ 17),
- k odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky (§ 14 písm. d a § 18),
- k plnění humanitárních úkolů civilní obrany (§ 14 písm. k),
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy (§ 14 písm. f a § 21),
- k poskytnutí leteckých služeb pro civilní létání a pro pátrání a záchranu (§ 14 písm. h a § 23),
- k zabezpečení letecké dopravy a letecké přepravy (§ 24 – 24 písm. b) (43).

V souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů lze VzS poskytnout na:

- plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku IZS. Vyčleněné SaP VzS lze poskytnout pouze na žádost OPIS MV-GŘ HZS ČR. Nasazení SaP VzS probíhá v souladu s Dohodou (§ 21 zákona č. 239/2000 Sb.). O rozsahu poskytnutí pomoci rozhodne velitel Velitelství pro operace (V VeOper) a v jeho nepřítomnosti velící generál-Designated National Governmental Authority (VG-DNGA),

- ostatní pomoc složkám IZS. Může být poskytnuta na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo MV při provádění záchranných a likvidačních prací. Jednotky VzS lze nasadit v souladu s § 15, § 16 a § 18 zákona č. 219/1999 Sb. a § 22 zákona č. 239/2000 Sb. O jejich nasazení na základě delegované pravomoci rozhodne V VeOper (43).

K plnění výše uvedených úkolů jsou připraveni vojáci z povolání a ti občanští zaměstnanci, kteří mají předpokládanou činnost zakotvenou v pracovní smlouvě nebo vyplývá z jejich služebního zařazení. Tito příslušníci musí mít patřičné odborné schopnosti, být řádně vybaveni a vystrojeni zejména speciálními ochrannými prostředky, potřebnou technikou a materiálem. Na základě vyžádání oprávněných orgánů podle zákona č. 219/1999 Sb. a zákona č. 239/2000 Sb. mohou být vojáci z povolání a občanští zaměstnanci nasazeni pouze v případě, že jsou ohroženy životy nebo zdraví lidí, značné majetkové hodnoty, životní prostředí nebo jiné chráněné zájmy a příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami (43).

V míru vzdušné síly zabezpečují zejména službu pátrání a záchrany (SAR) určenou k vyhledání a pomoci posádkám letounů v nouzi, leteckou záchrannou službu ze stanoviště Plzeň - Líně, lety ve prospěch Institutu klinické a experimentální medicíny, přepravu ústavních a vládních činitelů a jsou součástí integrovaného záchranného systému pro pomoc při katastrofách a živelních pohromách. Každá ze základen plní specifické úkoly, které jsou dané vzhledem k hlavním druhům vojenské techniky, již disponuje.

21. základna taktického letectva „Zvolenská“ Čáslav (21. zTL) je jednou z hlavních bojových složek Vzdušných sil Armády České republiky. Jejím stěžejním úkolem je zabezpečit ochranu a suverenitu vzdušného prostoru České republiky. V rámci NATO zabezpečuje pohotovostní Integrovaný systém protivzdušné a protiraketové obrany NATINAMDS. Úkolem základny není jen ochrana vzdušného prostoru ČR, ale také zemí členských států NATO v rámci Severoatlantické aliance. 21. zTL dále zabezpečuje v případě potřeby na vyžádání Národní posilový systém protivzdušné obrany (NaPoSy) dvojicí letounů L-159 ALCA, přímou podporu pozemních sil ve formě působení proti pozemním cílům a poskytování CAS (Close Air Support). Mezi speciální úkoly, které 21. zTL zabezpečuje, patří vzdušný průzkum. Letecká základna je vyzbrojena nadzvukovými

letouny JAS-39 Gripen a lehkými bitevníky L-159 ALCA v jednomístných i dvoumístných verzích. Z pohledu IZS základna zabezpečuje zejména úkoly pozemní SAR.

22. základna vrtulníkového letectva „Biskajská“ (22. zVrL) vznikla sloučením leteckých základen v Přerově a Náměšti nad Oslavou a je vyzbrojena dopravními vrtulníky Mi-171Š a bitevními vrtulníky Mi-24/35, je bojovým leteckým útvarem s částečně nasaditelnými silami a prostředky. Je dislokována v posádce Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou a je stálým prvkem Vzdušných sil Armády České republiky taktické úrovně. 22. zVrL se, kromě úkolů na území naší republiky ve prospěch bojové podpory ostatních jednotek AČR, podílí také na vyčlenění sil a prostředků k zabezpečení mezinárodních cvičení a zahraničních misí. Na letišti je plně poskytována podpora hostitelské země ve prospěch aliančních sil. V případě vzniku mimořádné události v rámci Kraje Vysočina tvoří základna důležitou součást IZS při pomoci civilnímu obyvatelstvu. Od 1. února 2014 plní úkoly letecké SAR pro oblast Morava, pozemní SAR a je zařazena v systému JeDu.

24. základna dopravního letectva „T. G. Masaryka“ Praha-Kbely (24. zDL) byla založena krátce po vzniku Československé republiky v roce 1918. Je určena k letecké přepravě příslušníků AČR, ústavních a vládních činitelů ČR i zahraničních státních delegací a k provádění speciálních letů, např. MEDEVAC v rámci NATO. Zabezpečuje speciální lety vzdušného průzkumu a monitorování, fotogrammetrického snímkování, leteckého laserové skenování území ČR a měření pozemních letištních zařízení. V rámci IZS plní úkoly spojené zejména se zabezpečením LZS v Plzeňském a Karlovarském kraji ze stanoviště LZS Plzeň-Líně a v Jihočeském kraji ze stanoviště LZS Bechyně, zabezpečení služby SAR, zabezpečuje pohotovost letadel pro potřeby IZS, zásahové jednotky URNA, PČR a Vojenské policie, letecké jednotky monitorování radiační situace, vyšetřovacích komisí GŠ i MO a k přepravě transplantačních týmů IKEM Praha, Fakultní nemocnice Praha, CKTCH Brno, programu ECMO a SÚJB, spolupracuje s HZS ČR při likvidaci požárů.

25. protiletadlový raketový pluk (25. plrp) je dislokován v posádce Strakonice. Hlavními úkoly je zabezpečení protivzdušné obrany České republiky, zejména objektů státního významu a dále protivzdušná obrana jednotek, plnicích bojové úkoly. V rámci IZS je jedním z hlavních úkolů pluku zařazení v systému JeTe.

26. pluk velení, řízení a průzkumu (26. pVŘPz) má svoji hlavní dislokaci v posádce Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Hlavním úkolem pluku je zabezpečit nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky a bezpečnost letového provozu ve vzdušném prostoru

ČR. Pluk zabezpečuje celou škálu činností, které vyplývají nejen z plnění úkolů pro NATINAMDS, ale také pro potřeby NaPoSy. V rámci IZS nemá stanoven žádný specifický úkol.

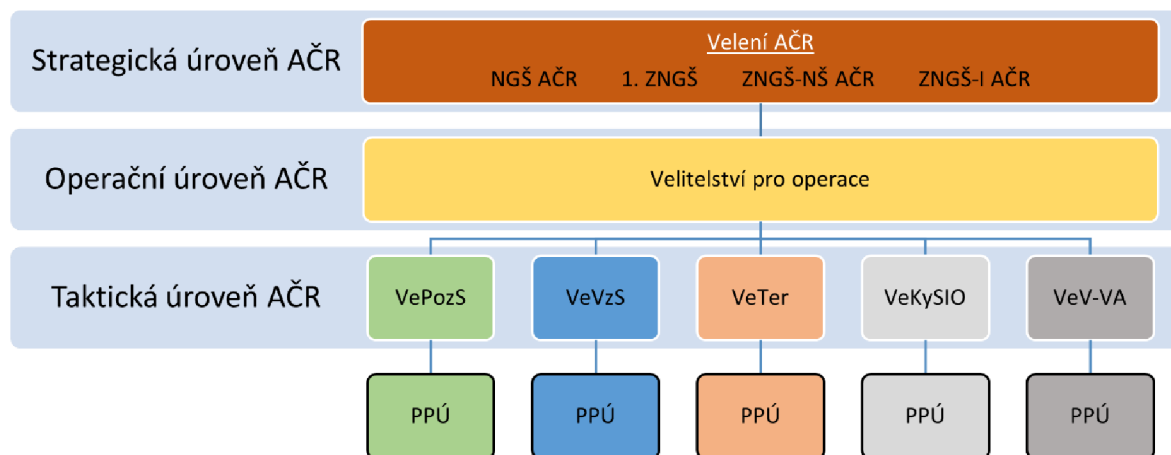
Správa letiště Pardubice (SL Pce) je určena k zabezpečení letištních provozních služeb a plní úkoly zejména při výcviku nových pilotů pro potřeby AČR. Letiště Pardubice má statut vojenského mezinárodního veřejného letiště se smíšeným provozem vojenských a civilních letadel. V rámci IZS nemá, stejně jako 26. pVŘPz, stanoven žádný specifický úkol.

4 Vlastní práce

4.1 Základní charakteristika AČR a Vzdušných sil AČR

Armáda České republiky tvoří základní složku ozbrojených sil ČR, které dále zahrnují Hradní stráž a Vojenskou kancelář prezidenta republiky. Hlavním úkolem ozbrojených sil je zabezpečit bezpečnost a suverenitu České republiky a dále plnit své závazky plynoucí z mezinárodních smluv týkajících se společné obrany nebo operací na podporu udržení míru a bezpečnosti. Armáda se připravuje zejména na obranu území státu nebo spojenců v rámci kolektivní obrany NATO s využitím zásad kolektivní obrany dle článku 5 Washingtonské úmluvy. Od 1. ledna 2005 je AČR plně profesionální armádou. V současné době může být podle platné právní úpravy branná povinnost vyžadována pouze v případě ohrožení státu nebo za válečného stavu. Vrchním velitelem ozbrojených sil ČR je prezident republiky. Armádu ČR řídí Generální štáb v čele s náčelníkem Generálního štábu AČR. Svazky a útvary AČR se dělí na několik druhů sil – pozemní, vzdušné, speciální, kybernetické a teritoriální. Stávající organizační struktura podřízenosti v AČR je zobrazena na obrázku 1.

Obrázek 1 - Struktura podřízenosti v AČR

Zdroj: vlastní zpracování

Mimo tuto strukturu se v podřízenosti Ministerstva obrany nachází ještě Speciální síly, Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Jednotky Hradní stráže nejsou v přímé linii pod velením NGŠ AČR, avšak jejich případné nasazení v rámci IZS je možné a v minulosti již taková situace nastala například při povodních v roce 2013.

Vzdušné síly jsou jednou ze základních složek Armády České republiky. Zabezpečují suverenitu, obranyschopnost a územní celistvost České republiky a jejího vzdušného prostoru. Poslední výrazná změna v jejich organizační struktuře proběhla v rámci reorganizace armády v roce 2013, kdy byly k 30. červnu zrušeny Společné síly AČR a od 1. července v Praze započalo svoji činnost samostatné Velitelství vzdušných sil AČR.

V současnosti mají vzdušné síly přibližně 6000 tabulkových míst pro vojáky z povolání, přičemž aktuální naplněnost je 83,7 %. Mezi personálně nejsilnější jednotky VzS patří letecké základny v Čáslavi a Náměšti nad Oslavou, které mají každá kolem 1100 vojáků. Dále to je 26. pluk ve Staré Boleslavi, který má jednotky rozmístěné v několika dalších dislokacích po celé republice a celkem jej tvoří přibližně 1000 vojáků. Letecká základna v Praze Kbělich a 25. pluk ve Strakonících mají v současné době podobnou personální sílu a to 800 vojáků, přičemž strakonický pluk by měl být schopen navýšit své počty až na 1100 vojáků. Správa letiště v Pardubicích a Velitelství vzdušných sil v Praze jsou z pohledu výše uvedených počtů malé jednotky s obsazením do 200 vojáků. V roce 2020 bylo v resortu MO zaměstnáno 34771 osob, přičemž vojáků z povolání bylo 26621. Z těchto početních stavů personálu je zřejmé, že vzdušné síly dnes tvoří přibližně pětinu z celkového stavu vojáků AČR.

Vzhledem ke svému zaměření, technickému vybavení a úkolu, který vzdušné síly mají, je větší část jednotek spíše technického zaměření, plní úkoly v jednotlivých dislokacích a v porovnání s jednotkami pozemních sil nejsou vybaveny takovým množstvím pozemní mobilní techniky. Z hlediska využitelnosti v IZS mohou tedy vzdušné síly poskytovat hlavně personální podporu. Výjimku samozřejmě tvoří specifické úkoly pro leteckou SAR, LZS, lety ve prospěch IKEM, transport týmu ECMO a spolupráce s PČR a URNA, kde je letecká technika nenahraditelná. Tyto dlouhodobé úkoly jsou řešeny součinnostními meziresortními dohody a pro posádky, které tyto úkoly plní, se jedná už spíše o „běžné“ nasazení než řešení mimořádné situace. K těmto konkrétním (a známým) úkolům jsou zpracovány přesné stálé operační postupy, detailně popisující činnost jednotlivých stupňů výkonného řetězce a jednotlivé kroky, které je nutno učinit k zabezpečení splnění úkolu. Obdobně jsou zpracovány stálé operační postupy vycházející z úkolů, které jsou pro armádu stanoveny v Katalogu typových činností integrovaného záchranného systému, zabývající se například řešením použití radiologické zbraně, leteckou nehodu, či chemickým útokem, kde jsou

v těchto typových plánech specifikovány požadavky na nasazené síly a prostředky, které musí na vyžádání velitele daného zásahu armáda zabezpečit.

4.2 Systém velení a řízení při řešení mimořádných situací

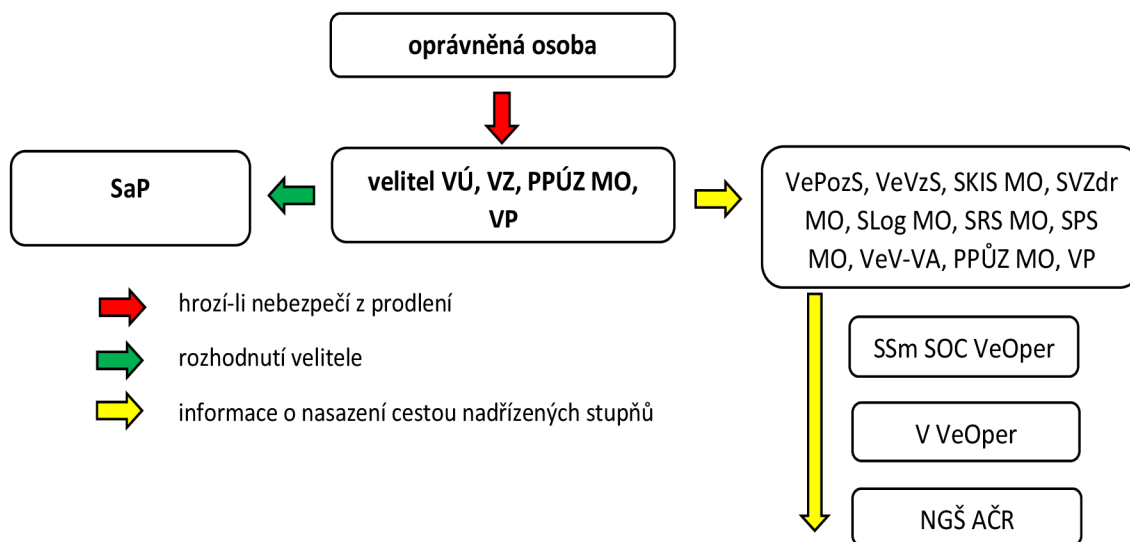
Stěžejním dokumentem, ze kterého vychází jednotlivá dílčí nařízení ohledně postupů při nasazování sil a prostředků armády, je Směrnice náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. Tato Směrnice stanovuje podmínky a zásady nasazování sil a prostředků AČR k provádění záchranných prací při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy, k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky, k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a k plnění úkolů PČR. Opatření této Směrnice vychází z ustanovení platných právních předpisů, meziresortních dohod a vnitřních předpisů. Jsou zde mimo jiné znázorněny schémata provázanosti velení, toky informací a jednotlivé podřízenosti.

Použití sil a prostředků AČR k záchranným pracím mohou vyžadovat:

- hejtmani krajů a starostové zasažených obcí u NGŠ AČR (45),
- hejtmani krajů a starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, hrozí-li nebezpečí z prodlení, u velitele VÚ nebo u náčelníka VZ, které jsou nejbližší místu pohromy (45),
- Ministerstvo vnitra v souladu s ÚPP IZS cestou OPIS MV-GŘ HZS ČR (46),
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS cestou OPIS IZS kraje (46),
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech cestou místně příslušného OPIS IZS (46),
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV v případě ostatní pomoci (46). Ostatní pomoci se rozumí použití hospodářských opatření, vojenských útvarů a vojenských zařízení ozbrojených sil ČR pro potřebu složek IZS. Tyto SaP AČR nejsou deklarovány v příloze Dohody o plánované pomoci na vyžádání a nejsou zahrnuty v Ústředním poplachovém plánu IZS nebo poplachových plánech IZS krajů.

Síly a prostředky VÚ a VZ, vyčleněné do ostatních složek IZS uvedených v ÚPP IZS, jsou vyžadovány v souladu s poplachovými plány, havarijními plány krajů a vnějšími havarijními plány u Stálé směny Společného operačního centra VeOper (SSm SOC VeOper) cestou OPIS MV-GŘ HZS ČR. V případě nutnosti podpory zásahu, kde hrozí nebezpečí ohrožení života a zdraví, škoda velkého rozsahu nebo ohrožení životního prostředí a tuto podporu není možné realizovat jiným způsobem, může MV-GŘ HZS ČR vyžadovat vrtulník AČR. Právomoc k nasazování SaP AČR v rámci IZS a k plnění úkolů PČR má na základě delegované pravomoci V VeOper (v jeho nepřítomnosti VG-DNGA). V případě, že by nasazení SaP AČR ohrozilo plnění základního úkolu ozbrojených sil, může být nasazení těchto SaP AČR odmítnuto. Je-li ohrožena podstatná část území ČR, rozhoduje o použití armády k záchranným pracím při pohromě vláda na návrh ministra vnitra (45). Postup při vyžádání SaP AČR v případě hrozícího nebezpečí z prodlení je znázorněn na obrázku 2. Výjimkou z tohoto postupu je aktivace vrtulníku AČR ve prospěch zdravotnické záchranné služby, která probíhá přímo mezi zdravotnickým zařízením a určenou leteckou základnou dle vlastních dohod.

Obrázek 2 - Postup při vyžádání SaP AČR v případě nebezpečí z prodlení

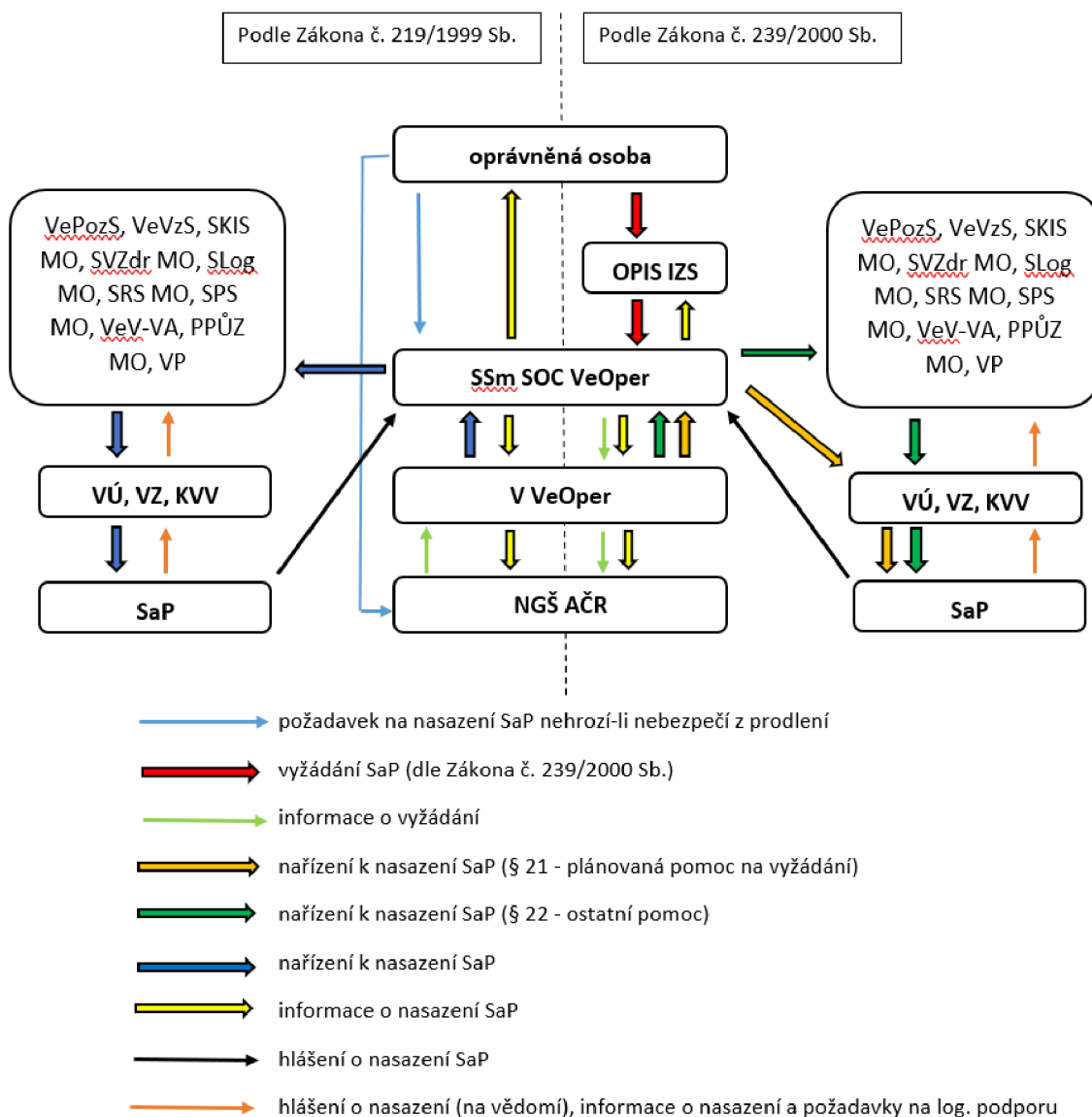
Zdroj: vlastní zpracování dle (42)

V mimopracovní době se aktivace požadovaných sil řeší cestou náčelníků skupin velení a řízení a cestou dozorčích orgánů jednotlivých organizačních celků. Skupiny velení a řízení byly zřízeny zejména za účelem rychlého předávání informací a k umožnění co nejrychlejší reakce na vzniklé požadavky směrem k nasazení sil armády. Tyto stálé skupiny

velení a řízení mají přesně stanoven rozsah svých pravomocí a povinností, včetně limitů dosažitelnosti mimo běžnou pracovní dobu jednotek a povinnosti se dostavit k plnění úkolů na pracoviště. Členové těchto skupin jsou zpravidla určováni z příslušníků velení útvarů, zařazováni do těchto hotovostí na základě rozkazu velitele jednotky a prochází pravidelným školením vztahujícím se k výkonu této funkce.

Na obrázku 3 je znázorněn postup vyžádání SaP AČR v případě, že nebezpečí z prodlení nehrozí.

Obrázek 3 - Postup při vyžádání SaP AČR nehrozí-li nebezpečí z prodlení

Zdroj: vlastní zpracování dle (42)

Vyčleněné SaP AČR jsou připraveny k nasazení na území celé republiky. Po obdržení žádosti na nasazení SaP AČR od oprávněné osoby upřesní velitel VeOper (v případě jeho nepřítomnosti VG-DNGA) rozsah poskytované pomoci. Řízením nasazených SaP AČR k plnění úkolů při řešení mimořádné a krizové situace je pověřen velitel VeOper. V jeho pravomoci je vydávání rozkazů a nařízení k přemístění těchto jednotek do jiného místa zásahu na základě požadavku oprávněných subjektů a také k ukončení jejich nasazení. Nasazené SaP AČR jsou předány pod operační řízení velitele VeOper okamžikem dosažení prostoru nasazení a předání prvotního hlášení. S ohledem na složitost nastalé situace a náročnost plněných úkolů může velitel VeOper aktivovat Skupinu velení a řízení Armády ČR a v případě potřeby zabezpečit doplnění skupiny o potřebné odborníky z resortu MO pro řešení vzniklé situace. Dále v souladu s rozhodnutím velitele VeOper mohou být vysláni styční důstojníci k odborným pracovním skupinám krizových štábů nebo na pracoviště OPIS IZS. Na taktické úrovni podle rozhodnutí velitelů mohou být aktivovány jednotlivé SkVŘ a následně operační střediska (42). Pokud je nutné pro plnění úkolu nasadit větší počet sil a prostředků z různých součástí AČR, může být rozhodnuto o vytvoření úkolového uskupení pod velením určeného velitele, čímž se dosáhne zjednodušení systému velení a řízení podřízených sil a tím větší efektivity nasazených jednotek.

Záchranné práce v prostoru nasazení řídí a koordinuje velitelem zásahu. Tím je zpravidla velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář HZS ČR s právem přednostního velení. Pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí činnost složek IZS velitel nebo vedoucí zasahujících SaP složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

4.2.1 Činnost Operačního centra Hlavního místa velení AČR

V měsících dubnu až červnu 2020 se autor diplomové práce zapojil do činnosti směny na Operačním centru Hlavního místa velení AČR, kde měl možnost se jako jeden z příslušníků této směny přímo podílet na plnění úkolů OC HVM AČR. Úkolem tohoto operačního centra bylo zabezpečovat velení a řízení sil a prostředků AČR, které byly nasazeny ve prospěch IZS, jejich koordinaci s ostatními složkami a potřebami IZS a také zajistit předávání informací na příslušná místa velení. Díky této práci získal bližší informace a přehled o fungování systému řízení jednotek AČR, nasazených v rámci IZS, a měl možnost se prakticky podílet na úkolech vztahujících se k řízení probíhajících operacích.

OC HMV AČR je nestálý prvek velení, zřizovaný v závislosti na aktuálních požadavcích k plnění konkrétních úkolů, a to nejen ve vztahu k IZS. Spadá do kompetence VeOper. Je tvořeno příslušníky AČR. Složení tohoto centra odpovídá potřebám dle povahy plněného úkolu, tedy nejedná se pouze o příslušníky VeOper, ale mohou být povoláni i příslušníci jiných jednotek z podřízenosti Ministerstva obrany.

V tomto konkrétním období, tedy v dubnu až červnu 2020, se směna OC HMV AČR skládala z 5 rotací 12 příslušníků, kteří zajišťovali v dvanáctihodinových směnách chod centra v režimu 24/7. Jednalo se o příslušníky jednotlivých sil AČR, jejichž příslušníci byli nasazeni nebo se jinak podíleli na plnění úkolů (VeOper, PozS, VzS, VP, AVZdr, VeKysIO). Další část směny tvořilo 6 příslušníků v hotovosti 24/7, kteří měli stanovenou dosažitelnost na telefonu (ALog, ŘeSpecS, KVV). Třetí část tvořili příslušníci bez určené doby hotovosti ze sekcí MO (SVZdr MO, SLog MO).

OC HMV AČR v období působení zpracovatele diplomové práce zajišťovalo řízení 7 hlavních operací, ve kterých bylo nasazeno přes 1000 příslušníků a 160 kusů techniky AČR a dalších 2000 příslušníků bylo k možnému nasazení připraveno. Jednalo se například o operaci Oko, kde příslušníci AČR plnili úkoly PČR k dočasnému znovuzavedení ochrany státních hranic ČR s okolními státy, operaci Chytrá karanténa, jejímž úkolem bylo řídit vyčleňování SaP AČR k podpoře plnění úkolů MZ ČR, nebo operace Asistence, kde bylo úkolem na základě operačního rozkazu NGŠ AČR vyčleněnými SaP ve stanoveném čase a na určených místech poskytnout podporu a součinnost v rámci zajištění chodu krajských sociálních zařízení z důvodu zajištění péče o klienty. K častým úkolům operačního centra patřilo zajištění odbavení a distribuce dodávek zdravotnického materiálu z letadel, která využívala zejména vojenské letiště v Pardubicích.

Činnost směny na pracovišti OC HMV AČR spočívala v zabezpečení velení nasazeným jednotkám AČR a v koordinaci těchto jednotek dle aktuálních potřeb IZS. K tomuto bylo nutné zabezpečit rychlé předávání informací na příslušná místa velení a k příslušným jednotkám. Směna na pracovišti se skládala z vedoucího směny, asistenta, který zajišťoval administrativní úkony spojené s vydáváním rozkazů, z operačního důstojníka, který se s vedoucím směny podílel na řízení týmu, dále ze zpracovatele dílčích nařízení (FRAGO) a jednotlivých zástupců sil AČR, kteří měli za úkol zprostředkovat komunikaci s příslušnými jednotkami ve své kompetenci. Nařízení, která přicházela z úrovně V VeOper, byla zpracována do formy OPORD v případě nových operací, nebo

FRAGO v případě upřesnění úkolů u probíhajících operací a zasílána velitelům příslušných jednotek. Veškeré požadavky jak z úrovně řízení operací IZS, od nasazených jednotek AČR, či přímo od institucí, kde armáda poskytovala svoje jednotky, musely být co nejrychleji vyhodnoceny a předány k řešení na příslušnou sekci MO, pokud se nejednalo o rozhodnutí, které bylo přímo v kompetenci vedoucího směny. Vzhledem k epidemiologické situaci a snaze v maximální míře ochránit nasazené síly musela být veškerá rozhodnutí také předložena k vyhodnocení hlavní hygieničce AČR.

Použití OPORD a FRAGO je efektivní způsob velení, aplikovatelný na různé podmínky. OPORD je zkratka pro operační rozkaz (Operation order) a FRAGO pro částečný rozkaz (Fragmentary order), který slouží k následným upřesněním a změnám v OPORD. Jedná se formát, který je používán zejména v zahraničních bojových operacích. Tyto rozkazy mají pevně danou strukturu, díky které jsou přehledné a každý ví, kde v něm najde potřebné informace. OPORD poskytuje všechny kritické informace ohledně úkolu. V úvodu je popis celkové situace a skutečností, které se k úkolu vztahují a mají (v tomto případě) za následek vznik mimořádné události. Dále je to organizační struktura zapojených jednotek a detailní popis situace. Následuje popis úkolu, způsob jeho provedení, koordinace s ostatními jednotkami a předpokládaný cílový stav. Následuje část, která obsahuje pokyny k logistickému a administrativnímu zabezpečení a také požadovaný způsob velení a řízení (předávání hlášení). Výše uvedený popis se vztahuje k „civilnímu“ využití. V bojové situaci je samozřejmě obsáhlejší a doplněný o specifické pokyny k vedení boje či zajištění obrany. FRAGO slouží k seznámení podřízených prvků se změnami v příslušném OPORD. Obsahuje stejné sekce jako OPORD, jsou zde však vyznačeny pouze změny, ke kterým došlo a se kterými je nutné seznámit jednotky.

Ke každé operaci byl vydán samostatný OPORD, který obsahoval mimo jiné úkol a pokyny k jeho splnění. Následné FRAGO jej upřesňovaly podle aktuálních požadavků, které přicházely v závislosti na vývoji situace někdy i několikrát denně. Tato forma velení je prověřená praxí a v daných podmínkách splňovala všechny potřebné náležitosti jak legislativní, tak z hlediska operativy. Tyto rozkazy byly distribuovány z OC H MV AČR k jednotkám AČR elektronickou formou přes armádní informační síť.

Hlášení o stavu od nasazených jednotek a týmů přicházely ve stanovených intervalech zpravidla telefonickou cestou, hlášení od velení sil přicházely písemně elektronickou formou. Veškeré informace byly předávány V VeOper při pravidelných brífincích, které

byly vedeny formou videokonference za účasti dalších kompetentních příslušníků resortu MO dvakrát denně, nebo ihned telefonickou cestou v případě nutnosti řešit daný problém okamžitě.

4.3 Zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření a rozhovorů

Následující část diplomové práce je zaměřena na vyhodnocení provedených dotazníkových šetření a polostandardizovaných rozhovorů a na vyvození závěrů, které z jednotlivých šetření vyplývají. Cílem bylo na základě analýzy získaných dat identifikovat a zhodnotit roli AČR v integrovaném záchranném systému jako ostatní složky IZS se zaměřením na úkoly a možnosti jednotek Vzdušných sil Armády České republiky a dále vyhodnocení možností využití vzdušných sil při řešení mimořádných událostí. Na základě těchto zjištění vyhodnotit efektivitu stávajícího systému. V případě zjištěných nedostatků navrhnout vhodná opatření a doporučit možná zlepšení.

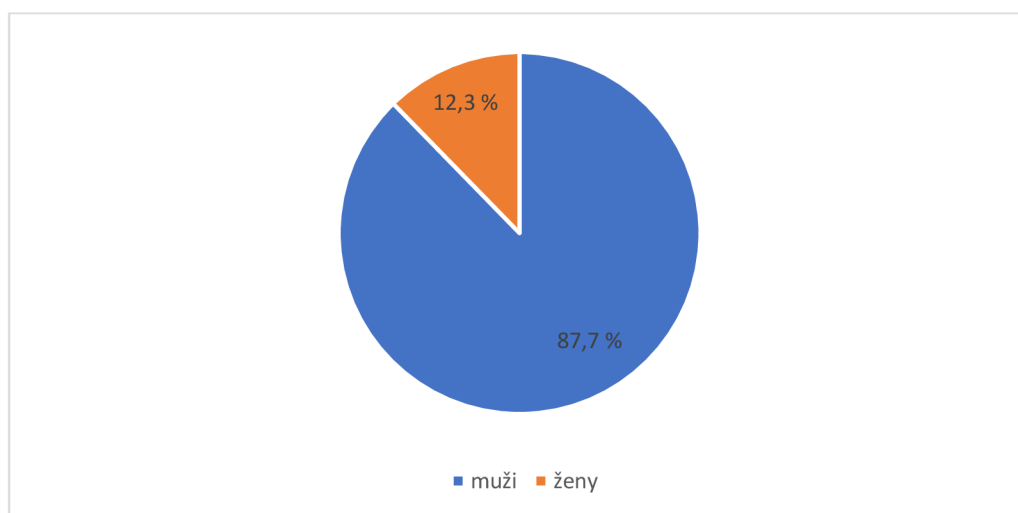
Provedená šetření se skládají ze dvou hlavních částí. První část je zpracována na základě kvantitativního výzkumu výstupů z dotazníkového šetření, zaměřeného na příslušníky jednotlivých útvarů vzdušných sil, kteří se přímo účastnili nasazení v jednotkách zařazených do IZS. Druhá část obsahuje výstupy z kvalitativního výzkumu realizovaného formou polostandardizovaných rozhovorů s respondenty, kteří se, zejména v období řešení mimořádných událostí spojených s šířením koronaviru COVID-19, podíleli na velení a řízení koordinace a zapojení jednotek AČR do systému IZS, a to na různých úrovních služebního zařazení ve struktuře AČR.

4.3.1 Dotazníkové šetření u příslušníků jednotek VzS nasazených v rámci IZS

Pro první díl této praktické části diplomové práce byla využita metoda kvantitativního výzkumu ve formě dotazníkového šetření, u něž bylo následně možné získané údaje kvantifikovat a zpracovat statistickými postupy. Dotazníkové šetření bylo provedeno s cílem získání informací ohledně zapojení příslušníků vzdušných sil při plnění úkolů IZS a zhodnocení zkušeností z nasazení jednotek vzdušných sil v systému IZS. Jako respondenti byli vybráni příslušníci jednotek útvarů VzS, které byly v předchozích letech a také v současné době nasazeny v rámci plnění úkolů v součinnosti s IZS. Samotné dotazníkové šetření probíhalo v období od 18. ledna 2021 do 8. března 2021 elektronickou formou, která byla v daném období vzhledem k epidemiologickým opatřením jediná dostupná a současně

dostatečně efektivní. Dotazníky byly rozeslány elektronickou poštou vybrané skupině respondentů, kteří se prokazatelně účastnili nejméně jednoho nasazení v IZS v rámci probíhajících operací souvisejících s řešením krizové situace způsobené koronavirem COVID-19. Tímto výběrem bylo možné získat dostatečné množství validních a relevantních odpovědí a tím zajistit maximální efektivitu práce. Celkově bylo osloveno 180 vybraných příslušníků vzdušných sil. Počet respondentů, kteří dotazník správně vyplnili a zaslali v daném termínu zpět, byl 138. Návratnost dotazníku tedy byla 76,7 %. V takto vysoké návratnosti zřejmě sehrál významnou roli „faktor kolegiality“, jelikož konečné rozeslání dotazníků k jednotlivým respondentům obstarali kontaktní osoby na jednotlivých útvech, tudíž se nejednalo o „anonymní“ osobu, ale jim známého kolegu. V úvodu dotazníku je vysvětlen jeho účel, dále instrukce k jeho vyplnění a odeslání zpět ke zpracovateli. Plná verze dotazníku je obsahem přílohy této práce (Příloha 1). Dotazníkové šetření obsahovalo celkem 28 otázek. K identifikaci respondentů slouží prvních šest otázek, které se týkají pohlaví, nejvyššího dokončeného vzdělání, věku, doby trvání služebního poměru, příslušnosti k hodnostnímu sboru a funkčního zařazení. Zbývající otázky se vztahují k nasazení respondentů ve strukturách IZS, hodnocení využívané techniky AČR a subjektivní hodnocení organizační stránky operací, kterých se zúčastnili. Všechny otázky byly uzavřené a získané odpovědi jsou zpracovány a znázorněny v následujících grafech.

Obrázek 4 - Struktura respondentů dle pohlaví

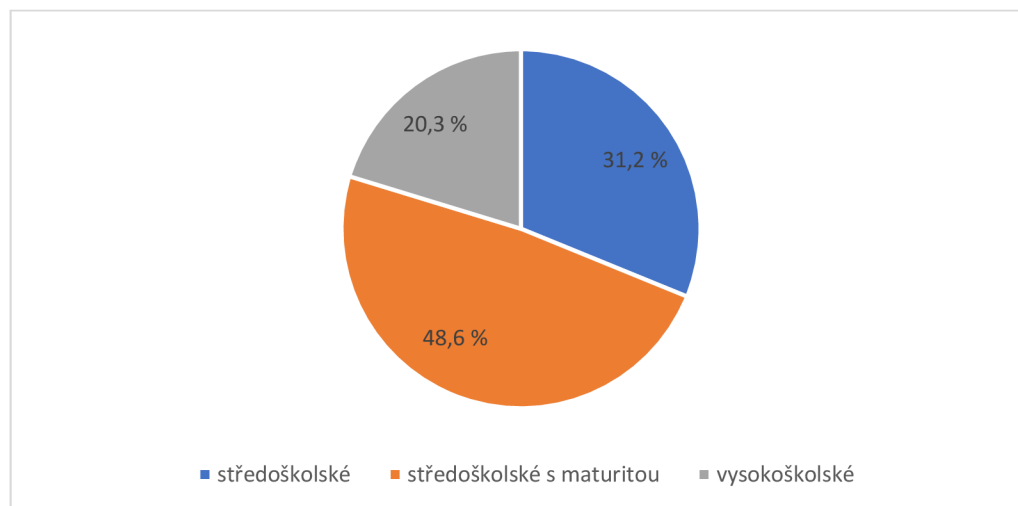

Zdroj: vlastní zpracování

První identifikační otázka měla za cíl zjistit pohlaví respondentů, podílejících se na dotazníkovém šetření. Ze 138 došlých dotazníků bylo 121, tedy 87,7 % z celkového počtu oslovených, vyplněno muži a 17, tedy 12,3 %, ženami (obrázek 4). V AČR v posledních

letech rychle narůstá počet žen, které vstupují do služebního poměru, a to nejen jako studentky vojenských škol, ale i cestou přímého náboru Krajských vojenských velitelství. Je zřejmé, že je to reakce na měnící se trh práce a snaha zajistit si relativně stálé a perspektivní zaměstnání. U vzdušných sil je v současné době zastoupení žen 12,5 % (stav k 9/2021).

Obrázek 5 - Nejvyšší dokončené vzdělání respondentů

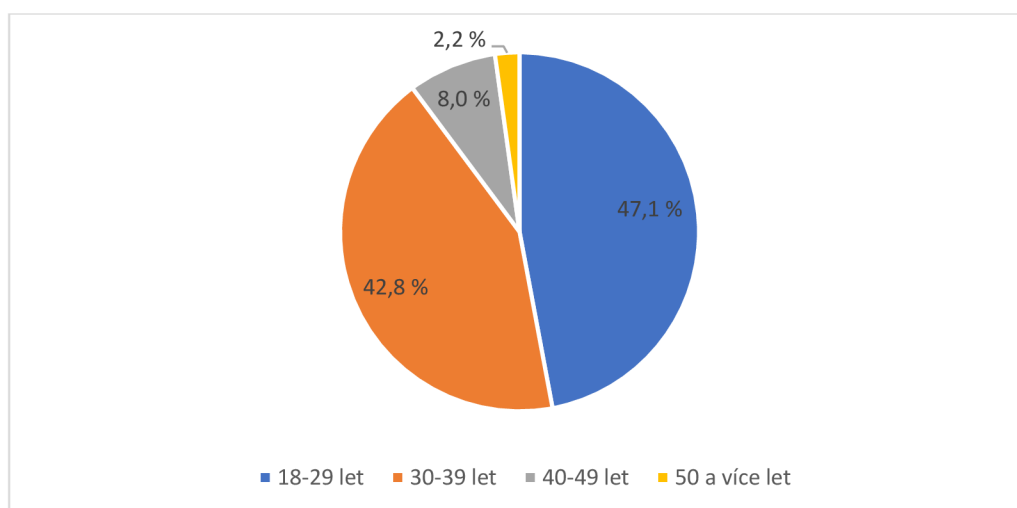
Zdroj: vlastní zpracování

Druhá otázka je zaměřena na nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Jelikož pro vstup do AČR je požadavek na minimálně středoškolské vzdělání, není základní vzdělání uvedeno mezi možné odpovědi. Z dotazovaných respondentů má 43 středoškolské vzdělání, 67 středoškolské zakončené maturitní zkouškou a 28 vysokoškolské vzdělání. Relativní hodnota výsledků je tedy 20,3 % středoškolské vzdělání, 48,6 % středoškolské s maturitou a 31,2 % vysokoškolské vzdělání (obrázek 5). Přestože je dosažená úroveň vzdělání jednou z nutných podmínek pro zařazení na určitou funkci a s tím spojenou vojenskou hodnost, není zde přímá úměra mezi získanými hodnotami dosaženého vzdělání a zařazení v hodnostním sboru (obrázek 8). Toto je dáno obecně zvyšující se úrovní vzdělání na jedné straně a vyšší nabídkou volných služebních míst v poddůstojnickém a praporčickém sboru.

Další otázka je zaměřena na zjištění věku respondentů. Minimální hranice byla opět zvolena s ohledem na zákonný požadavek minimálního věku pro vstup do AČR a přijetí do služebního poměru vojáka z povolání, tedy 18 let. Armáda v posledních letech zaznamenává zvýšený zájem o toto povolání a nabízí zejména základní funkce, kde je předpoklad obsazení zájemci spíše z mladší věkové kategorie. V praxi však zdaleka není výjimečný zájem o vstup do AČR z věkové kategorie 30–40 let. Samostatnou kategorií tvoří specifická místa s úzce odborně zaměřenými požadavky, kde armáda hledá zájemce napříč všemi věkovými

kategoriemi. Ze získaných dat vyplývá, že 65 respondentů spadá do kategorie 18–29 let, tedy tvoří 47,1 % z celkového počtu oslovených osob. Druhá nejpočetnější skupina 59 respondentů je v kategorii 30–39 let, což je 42,8 % z celkového počtu. Do třetí kategorie 40–49 let spadá 11 respondentů, tedy 8 % a zbývající 3 respondenti, to je 2,2 %, jsou starší nad 50 let (obrázek 6). Je třeba si uvědomit, že toto rozložení nezachycuje aktuální věkové složení AČR, ale pouze skupinu příslušníků vzdušných sil, nasazenou v rámci IZS, a je zde oprávněný předpoklad, že velitelé vyslali spíše mladší příslušníky jednotek, ať už z důvodů jejich osobních a rodinných povinností, pokud bylo možné tyto důvody při plnění úkolu zohlednit, či z důvodu délky jejich služebního poměru, na který byla zaměřena další otázka tohoto dotazníku.

Obrázek 6 - Věková kategorie respondentů

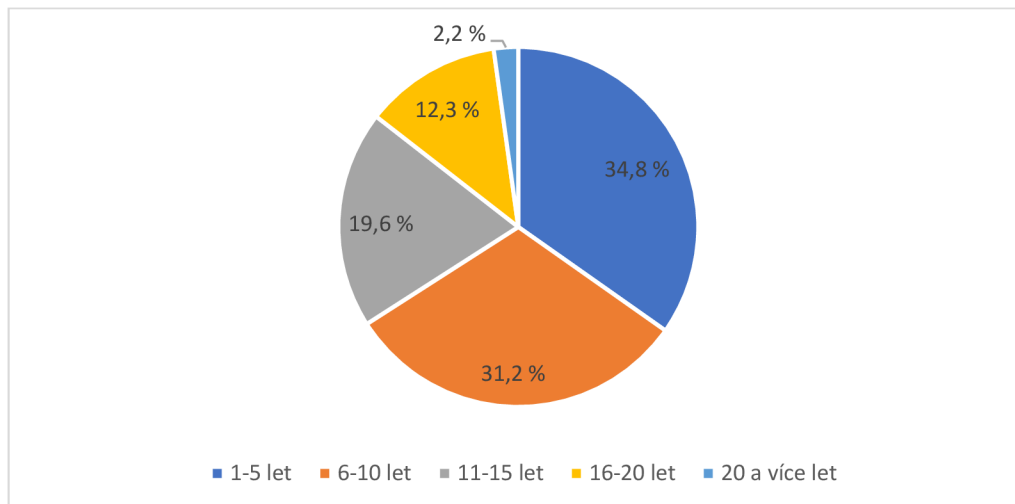

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvrtá otázka se týkala délky služebního poměru respondentů v AČR. Zde 48 respondentů, tedy 34,8 %, udalo dobu služebního poměru 1–5 let, 43 respondentů, tedy 31,2 %, dobu 6–10 let, 27 respondentů, což je 19,6 %, dobu 11–15 let. 17 respondentů, tedy 12,3 %, dobu 16–20 let a zbývající 3 respondenti, tvořící 2,2 % z celkového počtu, označili dobu služebního poměru delší než 20 let (obrázek 7). Výsledky opět ukazují na nadpoloviční nasazení služebně mladších příslušníků jednotek. Toto rozhodnutí velitelů určit do jednotky vyčleněné pro IZS hlavně služebně mladší příslušníky je pochopitelné, jelikož hlavním úkolem velitelů je zabezpečit zejména primární každodenní úkoly a v tomto ohledu mu při omezeném počtu osob mohou pomoci spíše zkušenější příslušníci. Na rozdíl od ostatních složek IZS mají příslušníci AČR závazek vždy na dobu určitou, a to v délce pouze několika let. Po vypršení tohoto závazku je posuzováno každé další prodloužení u jednotlivých

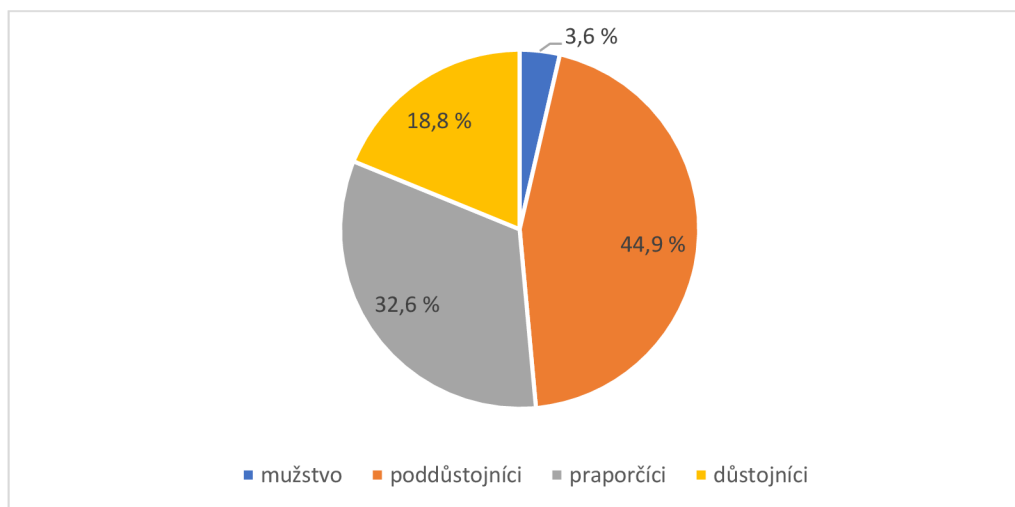
příslušníků individuálně dle jejich služebních hodnocení dosažených výsledků a zejména podle aktuálních potřeb AČR.

Obrázek 7 - Délka služebního poměru respondentů v AČR

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8 - Příslušnost k hodnostnímu sboru

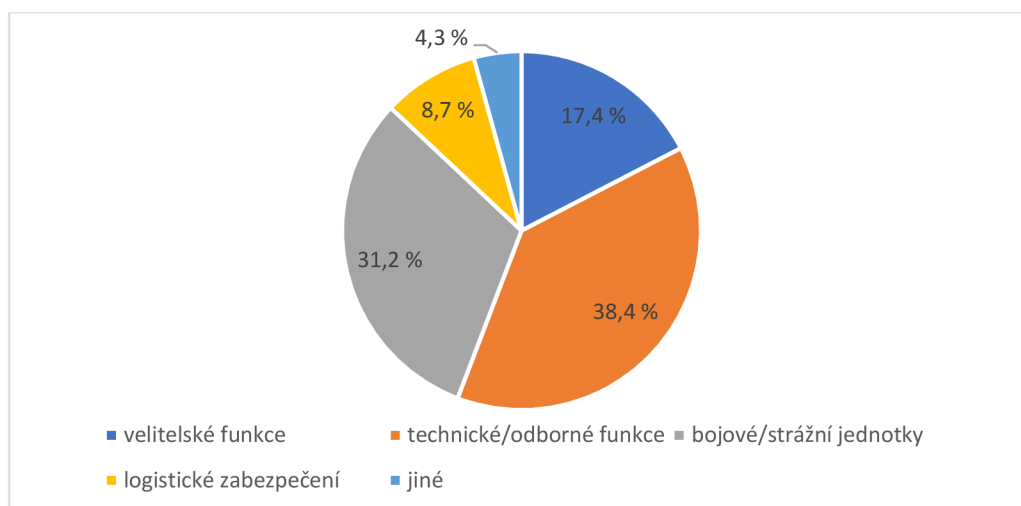

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo pět zodpovídá, jaké je hodnostní rozložení respondentů. Vojenská hodnost má přímou souvislost s funkčním zařazením příslušníků AČR a společně s následující otázkou číslo šest poukazuje na umístění jednotlivých příslušníků ve strukturách jednotky. K mužstvu patří 5 respondentů, což tvoří 3,6 % z celkového počtu osob účastnících se šetření. Největší část, konkrétně 62 respondentů, spadá do poddůstojnického sboru a tvoří 44,9 % z celkového počtu. Mezi praporčíky patří 45 respondentů a tvoří 32,6 % z celkového počtu. Důstojníků bylo 26, tedy 18,8 % z celkového počtu (obrázek 8).

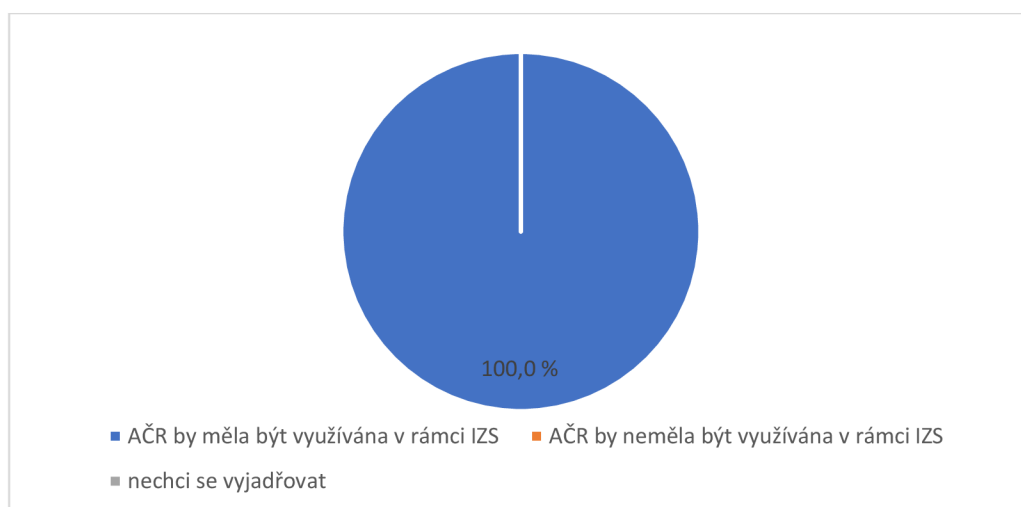
Šestá otázka je zaměřena na rozdělení podle funkčního zařazení respondentů. 24 respondentů, tedy 17,4 % je zařazeno na velitelské funkce. V technické či odborné funkci je zařazeno 53 respondentů, tedy 38,4 %. 43 respondentů, což je 31,2 %, slouží v bojových a strážních jednotkách a 12 respondentů, tedy 8,7 %, patří k logistickému zabezpečení. 6 respondentů, 4,3 % z celkového počtu, odpovědělo, že jejich zařazení nespadá do žádné z výše uvedených kategorií (obrázek 9). Jak již bylo řečeno, výsledky této otázky poukazují na umístění ve struktuře jednotky, což může mít vliv na míru objektivitu a přehledu u dalších otázek. Z došlých dat je zřejmé, že díky zastoupení v jednotlivých kategoriích, jsou získané informace v rámci možností objektivní.

Obrázek 9 - Kategorie funkčního zařazení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 10 - Otázka zařazení AČR mezi ostatní složky IZS

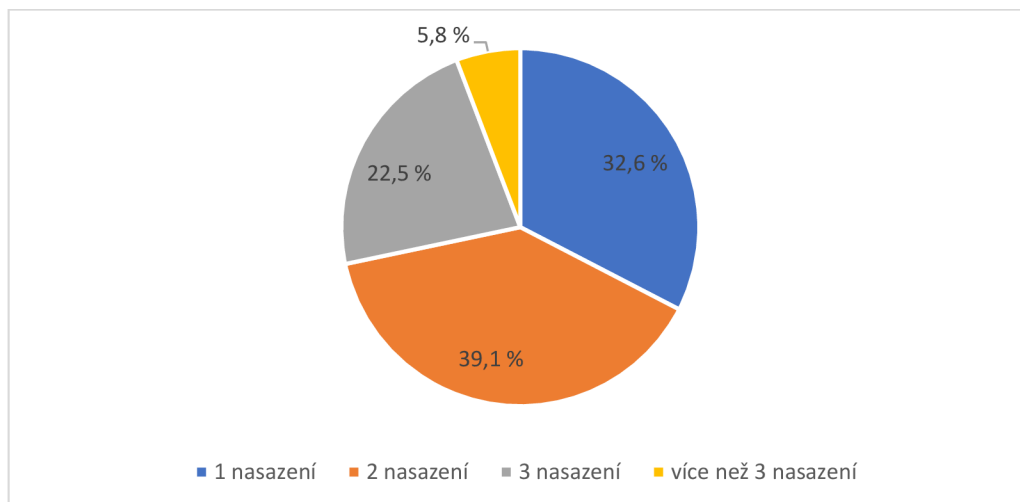
Zdroj: vlastní zpracování

Následující otázky číslo 7-28 se vztahují k získání údajů ohledně nasazení oslovených respondentů ve strukturách IZS a jejich subjektivní hodnocení těchto nasazení. Dále se otázky týkaly hodnocení techniky AČR, která byla využívána během nasazení a subjektivní vyhodnocení organizační stránky operací.

Otázka číslo sedm zjišťuje názor respondentů na zařazení jednotek AČR mezi ostatními složkami IZS. Všichni dotázaní souhlasí s využitím AČR k plnění úkolů v rámci IZS (obrázek 10).

Osmá otázka se týkala počtu různých nasazení v rámci IZS, kterých se respondenti za dobu trvání jejich služebního poměru v AČR, zúčastnili. U 45 respondentů, tedy 32,6 %, bylo nasazení v rámci uplynulé koronavirové krize jejich první a současně zatím jediné. 54 respondentů, což je 39,1 % z celkového počtu, se účastnilo nasazení při řešení dvou mimořádných událostí, 31 respondentů, tedy 22,5 %, se účastnilo nasazení při třech mimořádných událostech a 8 respondentů, to je 5,8 % z celkového počtu, bylo nasazeno při více než třech mimořádných událostech (obrázek 11).

Obrázek 11 - Počet různých nasazení respondentů v IZS

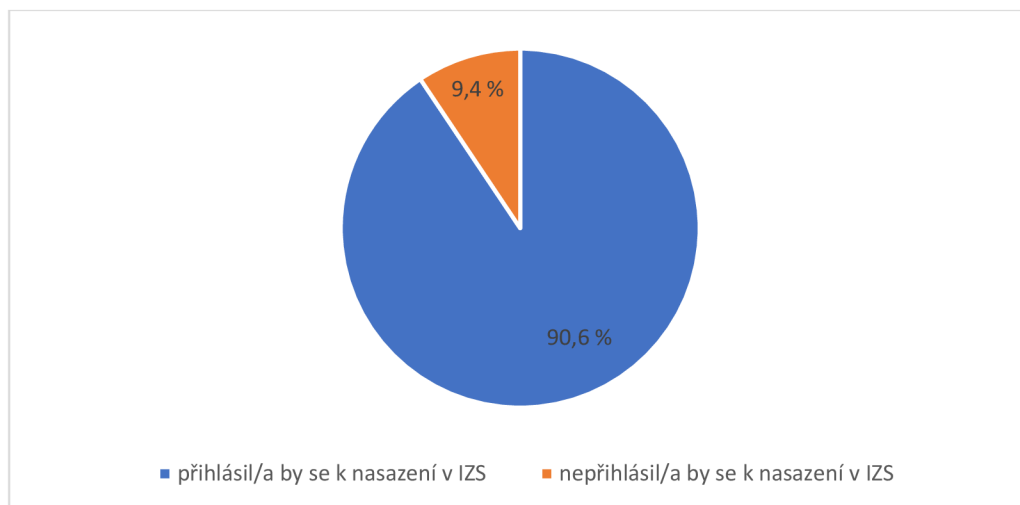

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo devět zjišťuje ochotu respondentů dobrovolně se přihlásit k případnému dalšímu nasazení v rámci IZS. Převážná většina respondentů, konkrétně 125, tedy 90,6 %, by souhlasilo s dobrovolnou účastí ve složkách IZS a jen 13, což je 9,4 %, se vyjádřilo k této otázce odmítavě (obrázek 12).

Otázky číslo 10–12 se týkaly teoretické a praktické přípravy respondentů na případná nasazení při cvičeních ve spolupráci s ostatními jednotkami IZS. Zda tato příprava u jednotek probíhá a s jakou intenzitou.

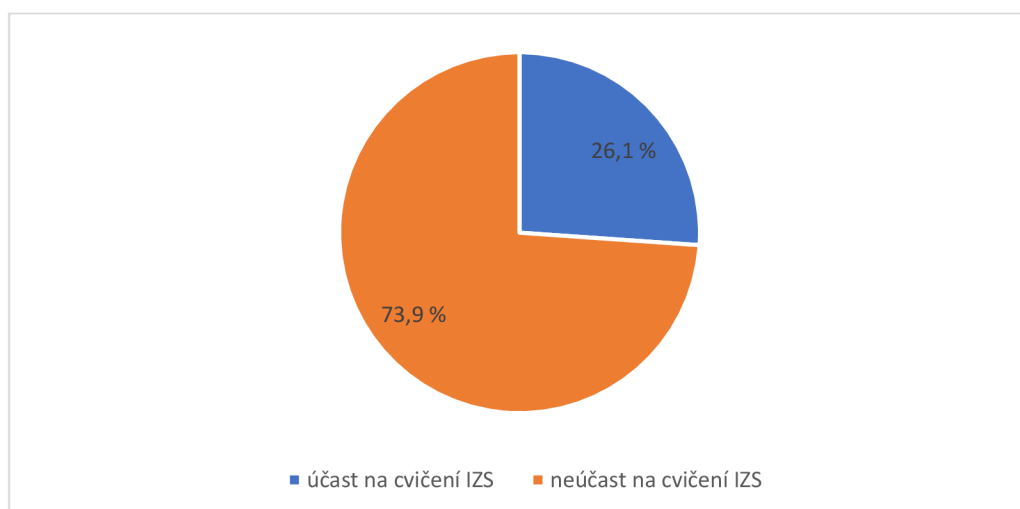
Obrázek 12 - Ochota respondentů k dobrovolnému nasazení v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 10 se týkala účasti respondentů na společných cvičeních v součinnosti s dalšími složkami IZS. Tato cvičení nejsou běžnou součástí výcviku jednotek AČR a zpravidla vychází z podnětu jednotek HZS nebo PČR, které mají tyto nácviky v rámci plnění přípravy svých příslušníků, například při simulaci rozsáhlých evakuací nebo mimořádných událostí většího rozsahu, kdy aktivace jednotek AČR je součástí havarijních plánů. Z odpovědí je zřejmé, že pouze 36 dotázaných, tedy 26,1 %, mělo možnost se za dobu služby v AČR takového cvičení zúčastnit. 102 odpovědí bylo negativních a 73,9 % z celkového počtu respondentů se nikdy takového cvičení neúčastnilo (obrázek 13).

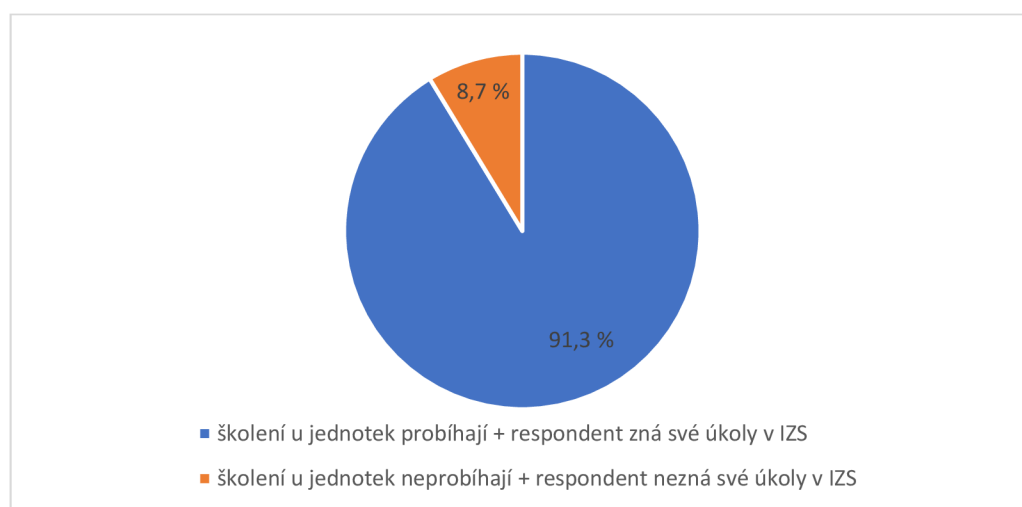
Obrázek 13 - Účast na společném cvičení s dalšími složkami IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Následující otázka se týkala teoretické přípravy příslušníků AČR ohledně úkolů, které by měli plnit v rámci nasazení v IZS. Všeobecné seznámení s úkoly jednotky, a tím i s úkoly případného nasazení při řešení mimořádných událostí a krizových situací, by mělo probíhat u všech příslušníků AČR minimálně jednou ročně. Rozsah těchto školení se odvíjí od specifických úkolů jednotlivých útvarů a tato školení bývají zpravidla pouze součástí obsáhlejších školení o mobilizačních úkolech jednotky. Na otázku, zda u jednotky probíhají školení ohledně úkolů v IZS, odpovědělo souhlasně 126 dotázaných, tedy 91,3 %, a nesouhlasně 12 respondentů, tedy 8,7 % (obrázek 14).

Obrázek 14 - Konání pravidelných školení o úkolech v rámci IZS a jejich znalost

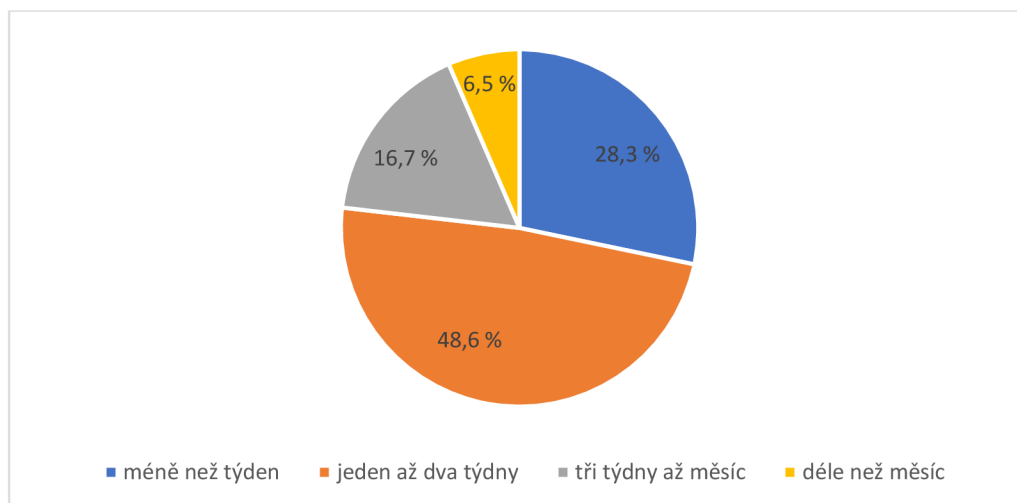

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 12 tematicky doplňuje předchozí, a proto i výsledky jsou shodné. Na otázku, zda respondent zná úkoly, které má jeho jednotka plnit v rámci IZS tedy odpovědělo souhlasně 126 dotázaných, tedy 91,3 %, a nesouhlasně 12 respondentů, tedy 8,7 %. Pro upřesnění nutno dodat, že nejde pouze o shodu čísel, ale jednotliví respondenti odpovídali na otázky číslo 11 a 12 shodně. Výsledky otázek číslo 11 a 12 jsou proto sloučeny dohromady a znázorněny v jednom grafu (obrázek 14).

Otázky číslo 13–20 se týkaly vlastního nasazení respondentů v rámci plnění úkolů IZS a využití vojenské techniky při těchto činnostech. V otázce číslo 13 respondenti odpovídali, jak dlouhé bylo jejich nasazení v IZS při plnění úkolů souvisejících s řešením „koronavirových“ opatření. Méně než týden bylo nasazeno 39 respondentů, tedy 28,3 %. Nejvíce respondentů, konkrétně 67, tedy 48,6 %, odpovědělo, že bylo nasazeno jeden až dva týdny. 23 respondentů, tedy 16,7 %, bylo nasazeno tři týdny až měsíc a zbývajících 9, tedy 6,5 %, se účastnilo plnění úkolů v rámci IZS déle než měsíc (obrázek 15).

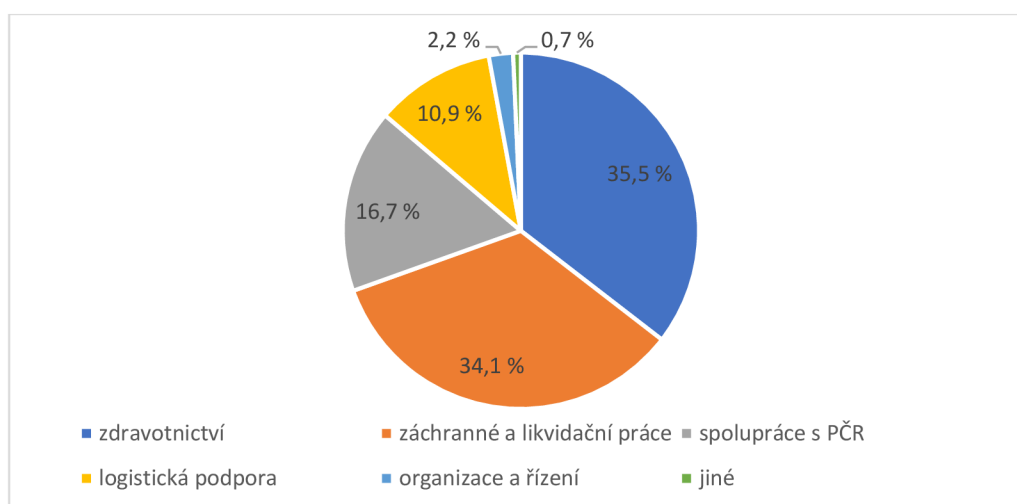
Obrázek 15 - Délka nasazení při plnění úkolů IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 14 měla za cíl zjistit, jaké úkoly respondenti při svém nasazení převážně plnili. Nejčastěji se jednalo o úkoly spojené s pomocí ve zdravotnických a pečovatelských zařízeních, což byly úkoly spojené zejména s proběhlou pandemií koronaviru. Takto odpovědělo 49 respondentů, tedy 35,5 %. Téměř totožný počet dotázaných označil odpověď záchranné a likvidační práce, což byla doména nasazení v rámci mimořádných událostí při povodních. Tuto odpověď označilo 47 respondentů, tedy 34,1 %. 23 respondentů bylo nejdéle nasazeno při spolupráci s PČR, což je 16,7 % ze všech dotázaných a logistickému zabezpečení se věnovalo 15 respondentů, tedy 10,9 % (obrázek 16).

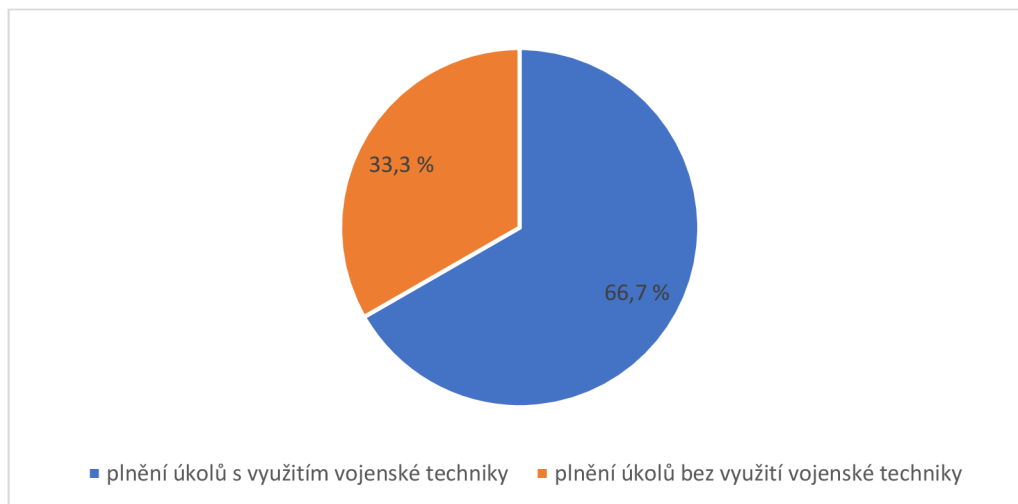
Obrázek 16 - Oblast plněných úkolů v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

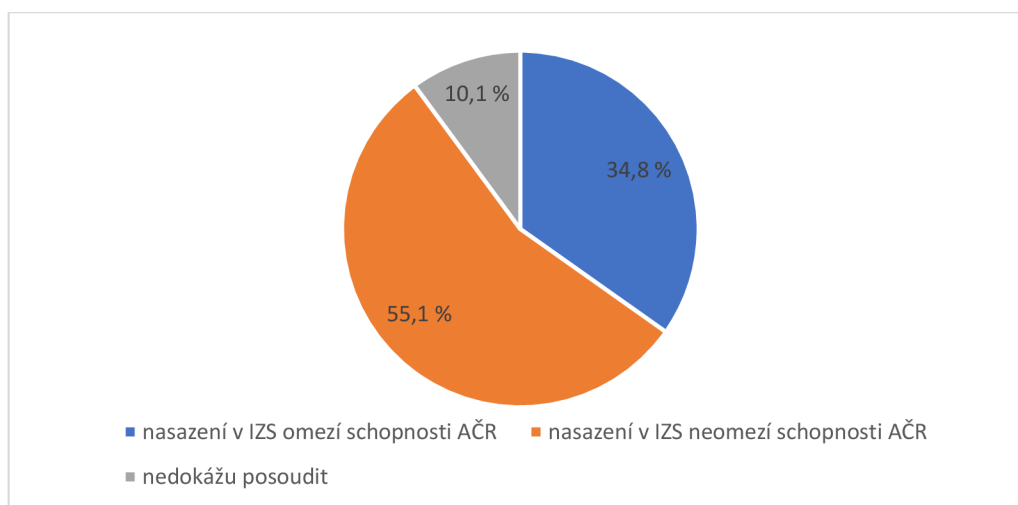
Otázka číslo 15 se týkala využití vojenské techniky při plnění úkolů v rámci IZS. 92 respondentů, tedy 66,7 %, odpovědělo, že vojenskou techniku využívalo a 46 respondentů, což je 33,3 %, odpovědělo záporně (obrázek 17).

Obrázek 17 - Využití vojenské techniky při plnění úkolů v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 18 - Vliv nasazení jednotek AČR v IZS na plnění základních úkolů AČR

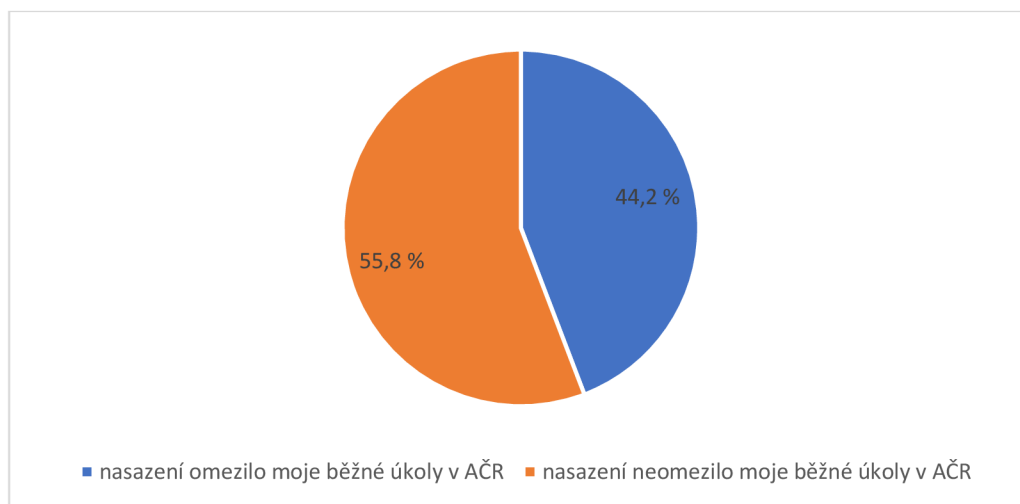
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 16 řeší názor respondentů na potenciální oslabení schopností AČR plnit své primární úkoly, pokud by několik stovek osob bylo nasazeno ve prospěch IZS. Při volbě odpovědi mohli dotazovaní vycházet z osobních zkušeností, jaký mělo nasazení vliv na chod jejich domovských útvarů. 48 respondentů tedy 34,8 %, se domnívá, že takovéto nasazení by oslabilo schopnosti AČR plnit své primární úkoly. 76 respondentů tedy 55,1 %, se

domnívá, že takovéto nasazení by neomezilo schopnosti AČR plnit své primární úkoly a 14 respondentů, tedy 10,1 %, se k této otázce nevyjádřilo jednoznačně (obrázek 18).

Otázka číslo 17 navazuje na předchozí otázku a má za cíl zjistit, zda nasazení respondentů mělo negativní vliv na plnění úkolů, které běžně zabezpečují. Je třeba si uvědomit, že personální situace neumožňuje plnou zastupitelnost a systémově tento stav ani nelze dosáhnout. Některé úkoly lze sice dočasně přesunout nebo jejich plněním pověřit někoho jiného, ale zejména u technicky zaměřených pozic toto nelze. Dalším problémem je vzájemná závislost a provázanost činností jednotlivých jednotek. Jako příklad lze uvést hypotetické nasazení vojenské hasičské jednotky letecké základny ve prospěch IZS, tedy 10 hasičů a technika. Přestože by na základně zůstali všichni ostatní příslušníci, nemohl by kvůli nepřítomnosti hasičů a jejich techniky probíhat každodenní běžný letecký výcvik, jelikož letové akce jsou podmíněny připraveností hasičské jednotky k zásahu v prostorách letiště. Na otázku, zda nasazení mělo negativní dopad na běžně zabezpečované úkoly respondentů, souhlasně odpovědělo 61 osob, tedy 44,2 % ze všech zúčastněných. U 77 respondentů, tedy 55,8 %, nebylo plnění jejich běžných úkolů nijak omezeno (obrázek 19). Lze ovšem oprávněně předpokládat, že toho bylo dosaženo zvýšeným nasazením zbývajících příslušníků jednotky, kteří jejich úkoly museli převzít.

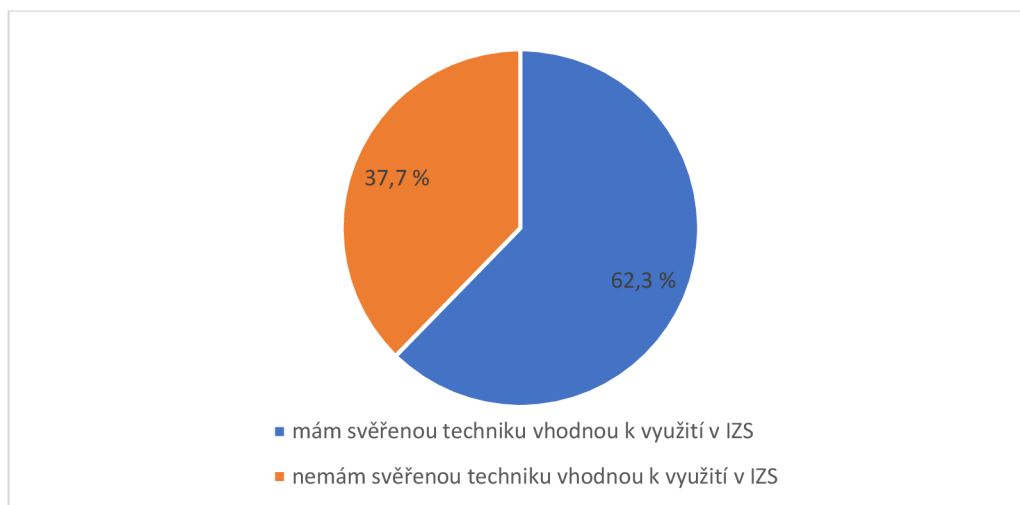
Obrázek 19 - Omezení plnění běžných úkolů vlivem nasazení respondentů v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 18 zjišťuje, zda dotazované osoby mají v rámci výkonu své funkce v AČR přidělenou techniku, která by mohla být využita při plnění úkolů IZS. Souhlasně odpovědělo 86 respondentů, tedy 62,3 %. Techniku vhodnou k použití v rámci IZS nemá 52 respondentů, což je 37,7 % (obrázek 20).

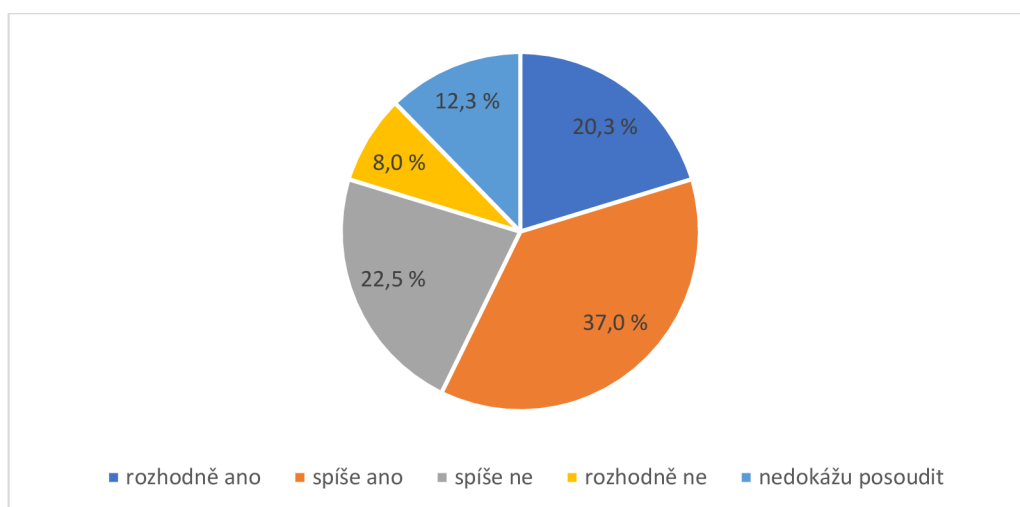
Obrázek 20 - Přidělení techniky použitelné v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Otázky číslo 19 a 20 doplňují předchozí otázky ohledně techniky AČR, používané při nasazení v IZS a potenciálně použitelné techniky AČR. První z těchto otázek se dotazuje na názor respondentů, zda technika AČR splňuje aktuální technické standardy běžné u ostatních jednotek IZS, které jsou kladeny na daný typ techniky. Zde 28 respondentů, tedy 20,3 %, označilo odpověď „rozhodně ano“. 51, tedy 37 %, respondentů odpovědělo „spíše ano“. 31 respondentů, což je 22,5 %, má názor, že uvedená technika spíše nesplňuje aktuální standardy a 11 respondentů, tedy 8 %, se domnívá, že uvedená technika tyto standardy rozhodně nesplňuje. Zbývajících 17 respondentů, tedy 12,3 %, nedokáže tuto otázku posoudit (obrázek 21).

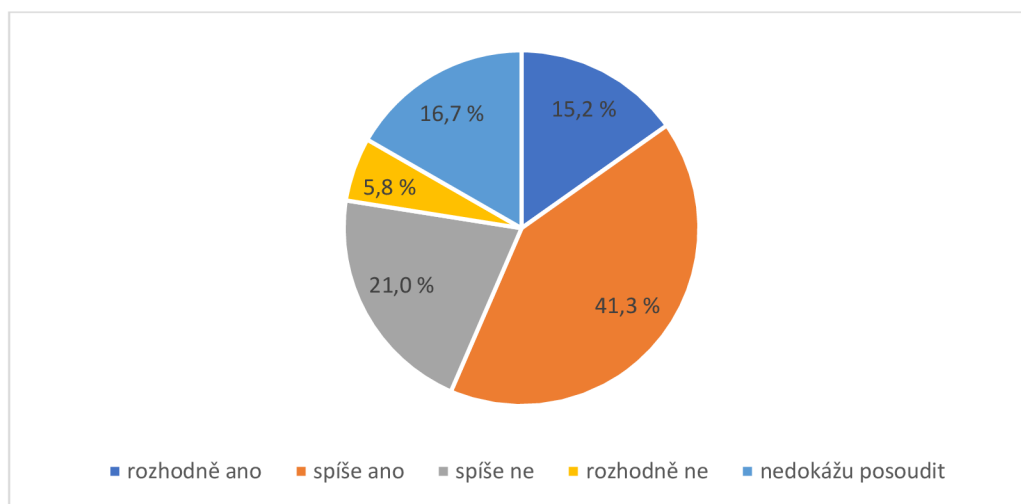
Obrázek 21 - Dosažení shodných standardů u techniky AČR jako u techniky IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 20 má za cíl zjistit názor respondentů na kompatibilitu techniky používané v AČR s technikou, která se využívá v civilním sektoru jednotkami IZS. Typickým příkladem takové techniky, kde by mohly nastat potíže s kompatibilitou, můžou být například elektrocentrály, kdy u starší vojenské techniky můžou nastat problémy s používanými koncovkami přípojných kabelů. Dalším takovým příkladem jsou radiostanice, kde se u jednotek armády a dalších složek IZS, můžeme u používané techniky setkat s různými použitelnými frekvenčními pásmy a rádiovými standardy. 21 respondentů, tedy 15,2 %, se domnívá, že vojenská technika je rozhodně kompatibilní s technikou používanou v IZS. Odpověď „spíše ano“ označilo 57 respondentů, tedy 41,3 %. Odpověď „spíše ne“ byla označena v 29 dotaznících, tedy v 21 %. 8 respondentů, tedy 5,8 % označilo odpověď „rozhodně ne“ a 23 respondentů, tedy 16,7 %, daný problém nedokáže posoudit (obrázek 22).

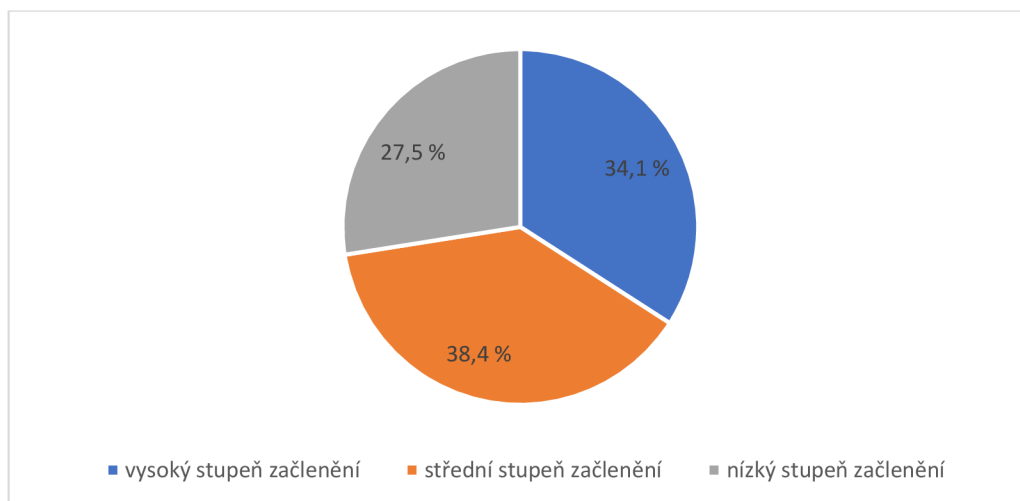
Obrázek 22 - Kompatibilita techniky AČR s technikou používanou v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

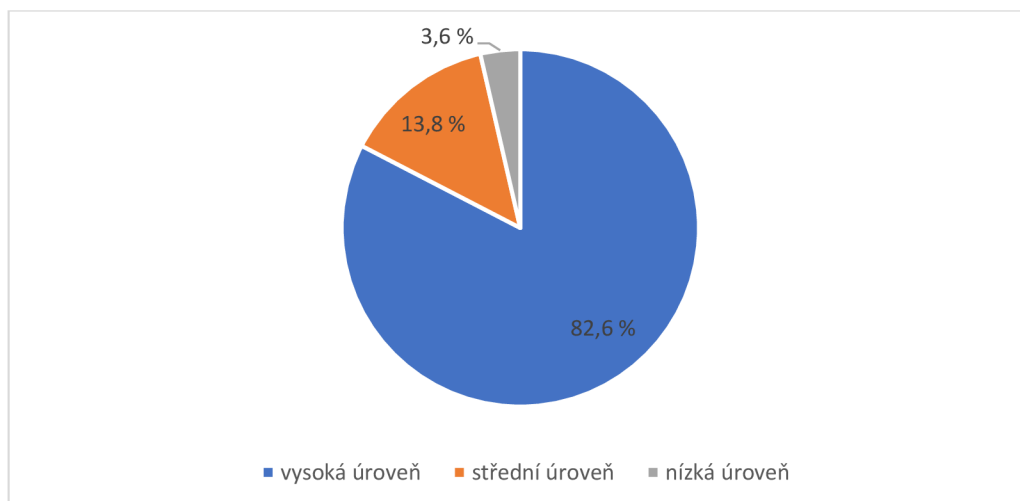
Otázka číslo 21 zjišťuje míru začlenění nasazených příslušníků či jednotek AČR do struktury jednotek IZS. Na tomto základě můžeme vyhodnotit, do jaké míry se hodnocení respondentů v následujících otázkách může vztahovat k hodnocení systému řízení AČR a do jaké míry k hodnocení systému ostatních složek IZS, pokud byli zařazeni například pouze jako jednotlivci do jednotek pod velením PČR. Odpověď, že při jejich nasazení příslušníci AČR tvořili zpravidla 50–80 % jednotky, označilo 47 respondentů, což je 34,1 %. Variantu, kdy příslušníci AČR tvořili 20–50 % jednotky, označilo 53 respondentů, tedy 38,4 %. Zbývajících 38 dotázaných, tedy 27,5 %, uvedlo, že jejich jednotky byly z více než 80 % složeny z příslušníků AČR (obrázek 23).

Obrázek 23 - Míra začlenění příslušníků / jednotek AČR do jednotek IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 24 - Úroveň kooperace AČR a ostatních složek IZS

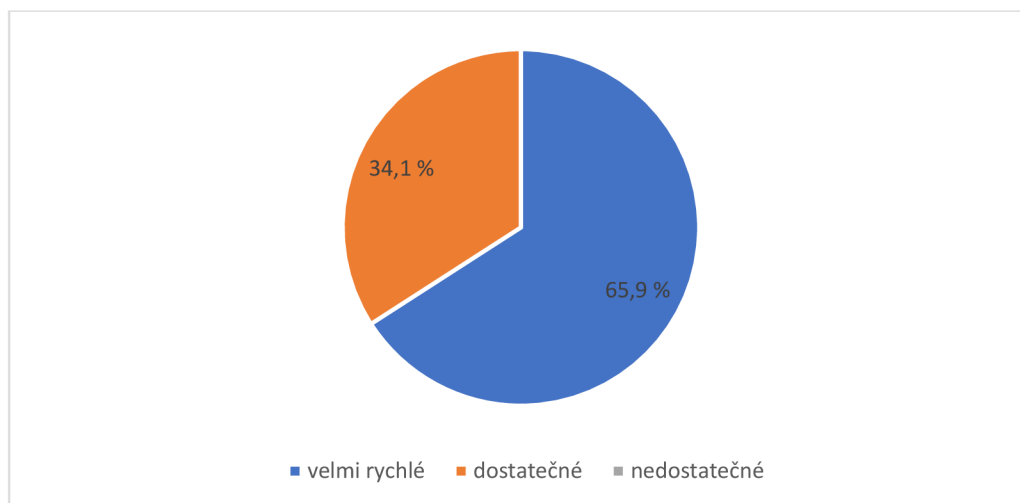

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 22 se dotazuje na hodnocení úrovně spolupráce při nasazeních mezi jednotlivými složkami IZS. Za vysokou tuto úroveň označilo 114 respondentů, tedy 82,6 %, jako střední 19 respondentů, což je 13,8 % a pouze 5 dotázaných, tedy, 3,6 %, označilo úroveň spolupráce za nízkou (obrázek 24).

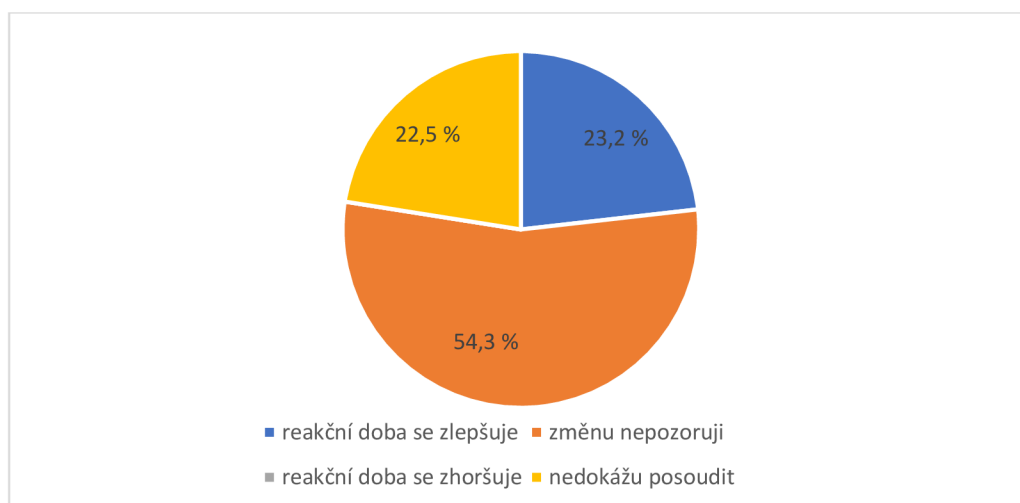
Otázky číslo 23–26 jsou zaměřeny na hodnocení rychlosti nasazení a schopnosti rychle reagovat na požadavky dané vývojem situace při plnění úkolu. Otázka číslo 23 zjišťuje názor respondentů na rychlost prvotního nasazení sil AČR. 91 respondentů, tedy 65,9 %, jej vyhodnotilo jako velmi rychlé a zbývajících 47 respondentů, tedy 34,1 %, jej hodnotí jako dostatečně rychlé. Žádný z dotázaných nehodnotil tuto rychlost nedostatečně (obrázek 25).

Obrázek 25 - Vyhodnocení rychlosti prvotního nasazení sil AČR

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 26 - Vyhodnocení vývoje rychlosti prvotního nasazení sil AČR

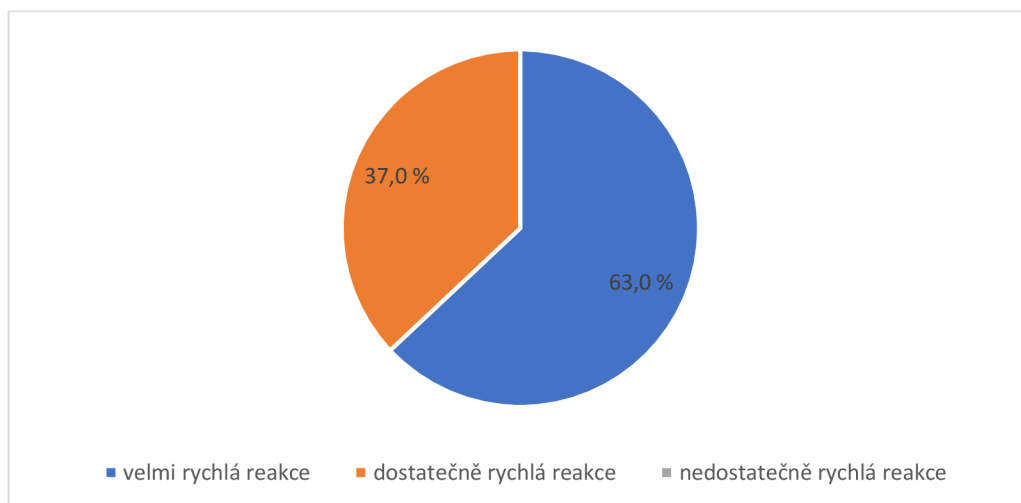
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 24 má za cíl zjistit srovnání rychlosti prvotního nasazení jednotek AČR do akce při různých mimořádných událostech. Tyto mimořádné události zpravidla dělí odstup několika let, kdy došlo ke změnám ve vnitřní organizaci AČR, a tudíž se dá předpokládat i možný dopad na způsob organizace velení. Také získané zkušenosti z předchozích nasazení mohly napomoci k vylepšení systému velení a řízení. Nelze opomenout i vliv zavádění nových technologií a komunikačních systémů, jak v jednotkách AČR, tak i v dalších složkách IZS. Na otázku, jak hodnotí vývoj rychlosti prvotního nasazení jednotek AČR v rámci IZS, 32 respondentů, tedy 23,2 %, odpovídá, že dochází ke zlepšení reakční doby při prvotním nasazení. Žádnou změnu nepozoruje 75 respondentů, tedy 54,3 %.

Tuto otázku nedokáže posoudit 31 dotázaných, tedy 22,5 %, a žádný z respondentů se nedomnívá, že by docházelo ke zhoršení této reakční doby (obrázek 26).

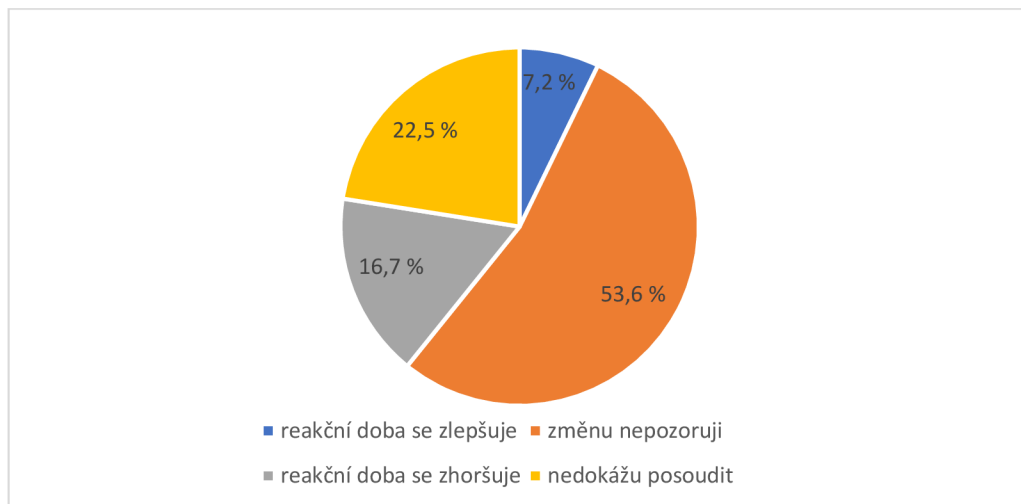
Otázka číslo 25 se týká hodnocení rychlosti reakce řízení operací na operativní požadavky při plnění úkolů. Jako velmi rychlou ji značilo 87 dotázaných, tedy 63 %. Za dostatečně rychlou ji považuje zbývajících 51 respondentů, tedy 37 %. Nikdo ji nehodnotí nedostatečně (obrázek 27).

Obrázek 27 - Rychlost reakce na požadavky vzniklé v průběhu nasazení

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 28 - Vývoj rychlosti reakce na požadavky vzniklé v průběhu nasazení

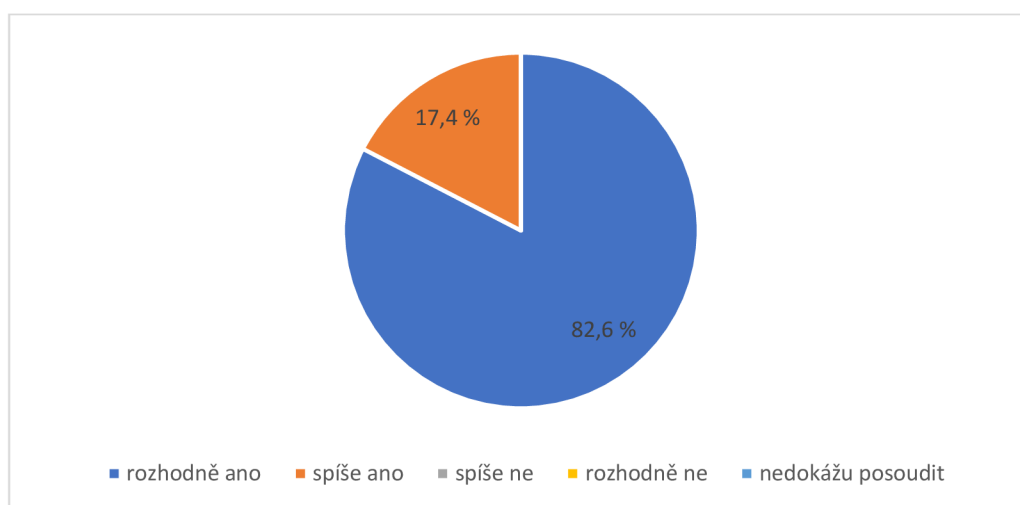
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 26 se zaměřuje na srovnání rychlosti reakce velení na požadavky, které vznikají při plnění úkolů jednotek AČR nasazených v IZS. 10 dotázaných, tedy 7,2 %, je přesvědčeno, že dochází ke zlepšení této reakční doby. Žádnou změnu nepozoruje 74

respondentů, což je 53,6 %. 23 respondentů, tedy 16,7 %, se domnívá, že reakční doba je v současnosti horší než při dřívějších nasazeních. 31 dotázaných, tedy 22,5 %, nedokáže tuto otázku posoudit (obrázek 28).

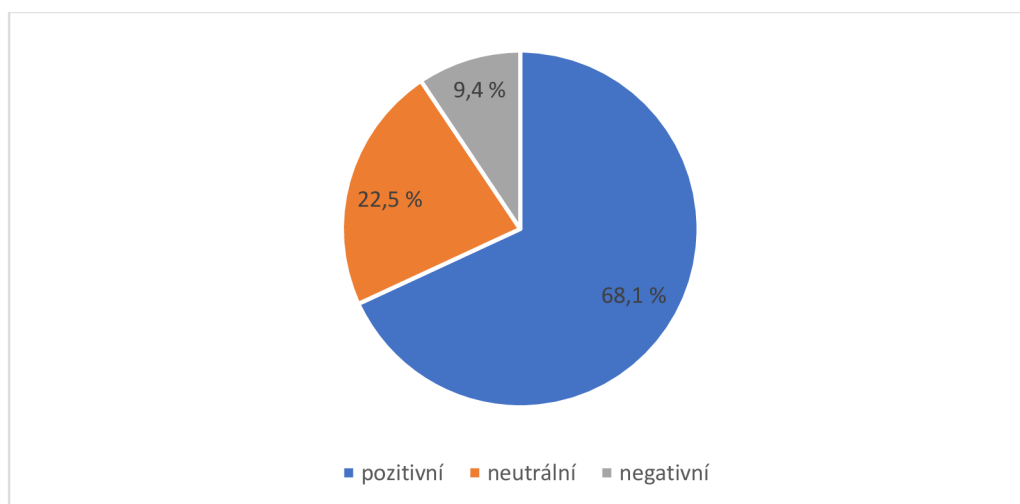
V otázka číslo 27 respondenti vyjadřují své hodnocení, zda a jakým způsobem AČR splnila své úkoly ve vztahu k IZS, které na ni byly kladeny v průběhu koronavirové krize. Odpověď, že AČR své úkoly rozhodně splnila, označilo 114 respondentů, což je 82,6 %. Zbývajících 24 dotázaných, tedy 17,4 %, označilo odpověď „spíše ano“. Žádný z dotázaných neoznačil některou ze zbývajících odpovědí (obrázek 29).

Obrázek 29 - Vyhodnocení, zda AČR splnila své úkoly v IZS

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 30 - Názor respondentů na vnímání činnosti AČR v IZS veřejností

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední otázka číslo 28 zjišťovala názor respondentů, jakým způsobem je vnímána činnost AČR v rámci plnění úkolů v IZS. 94 respondentů, tedy 68,1 %, se domnívá, že je činnost AČR vnímána pozitivně. 31 dotázaných, tedy 22,5 %, označilo odpověď, že vnímání veřejnosti je neutrální. To, že veřejnost vnímá činnost AČR v IZS negativně, se domnívá 13 dotázaných, tedy 9,4 % z celkového počtu účastníků dotazníkového šetření (obrázek 30). U žádné z předešlých otázek nebyly respondenty dopsány žádné doplňující informace.

4.3.2 Rozhovory u příslušníků AČR zajišťujících koordinaci s IZS

Za účelem vyhodnocení připravenosti jednotek AČR k plnění úkolů a funkčnosti stanovených postupů při aktivaci a řízení nasazovaných sil a prostředků v rámci IZS byl proveden kvalitativní výzkum, realizovaný formou polostandardizovaných rozhovorů s respondenty na různých úrovních služebního zařazení ve struktuře velení, jak na úrovni základny vzdušných sil a taktické úrovni Velitelství vzdušných sil, tak operační úrovni Velitelství pro operace. Respondenti byli vybíráni na základě svého aktuálního služebního zařazení a také předchozích zkušeností se zapojením jednotek AČR při plnění úkolů v součinnosti s IZS. Jelikož se tyto polostandardizované rozhovory uskutečnily v období leden 2021 až duben 2021, kdy bylo u složek AČR z důvodů zhoršené epidemiologické situace v platnosti nařízení ohledně omezení osobního styku mezi zaměstnanci z různých pracovišť, probíhaly rozhovory telefonickou formou. Získané informace z těchto rozhovorů byly pro účely zpracování a vyhodnocení v rámci této diplomové práce vyříděny a oproštěny od hovorových částí, které nebyly ve vztahu k tématu považovány za důležité. V následující části práce jsou tedy zaznamenány ty části odpovědí, které byly považovány za důležité pro další vyhodnocení a vystihují charakter odpovědi ve vztahu k položené otázce. Přehledy otázek jednotlivých rozhovorů jsou obsaženy v Přílohách 2-5.

Rozhovor s respondentem 1 – příslušníkem 24. základny dopravního letectva

Na první otázku, jejímž cílem bylo zjistit, jaké hlavní úkoly 24. základna v rámci IZS plní, respondent 1 uvedl: „Mezi hlavní úkoly základny patří výpomoc HZS, zabezpečení hotovosti SAR, zabezpečení LZS na stanovištích Plzeň-Líně a Bechyně, pohotovost letadel pro potřeby zášahové jednotky URNA a k přepravě transplantačních týmů IKEM, přeprava ECMO a MEDEVAC. U části těchto úkolů zajišťujeme pouze dopravu externích týmů.“ Na otázku, v jakém režimu služby je zajišťován chod jednotek připravených plnit úkoly IZS, respondent 1 odpověděl: „Část úkolů tvoří pro letecké posádky a pozemní personál hlavní

pracovní náplň, a tedy se střídají ve směnném provozu. Většina úkolů, jako například ECMO, URNA, MEDEVAC, nevyžaduje trvalou přítomnost na pracovišti a je řešena stanovenou hotovostí s různou dobou dosažitelnosti a to od 120 minut až po 48 hodin.“ Na otázku, v jakém režimu služby je zajišťován chod letecké jednotky plnicí úkoly LZS, respondent 1 uvedl: *„Tyto jednotky plní úkoly právě v režimu 24/7 a pro personál v těchto směnách se jedná o hlavní služební činnost.*“ Na následující otázku, jak je řešeno personální zajištění směn pro LZS, respondent 1 odpověděl: *„Počty personálu ve směně jsou zabezpečeny z běžných tabulek počtů útvaru.*“ Další otázka zjišťovala, zda je početní stav tohoto personálu dostačující a respondent 1 uvedl: *„Počty osob ve směně jsou optimální a tento stav je ověřen dlouhodobým provozem.*“ Na otázku, zda je materiální zabezpečení pohotovostních jednotek dostačující, respondent 1 odpověděl: *„Pomineme-li LZS, která disponuje leteckou technikou pouze pro tento úkol, u ostatních bohužel musíme zabezpečovat několik hotovostí jedním vrtulníkem. Není to nerealizovatelné, ale zvyšuje to nároky na organizaci a přípravu techniky pro konkrétní účel a nasazení.*“ Na otázku ohledně způsobu aktivace jednotky LZS respondent 1 odpověděl: *„LZS je aktivována a instruována přímo z operačního střediska IZS.*“ Na otázku ohledně způsobu aktivace ostatních jednotek spolupracujících s IZS respondent 1 uvedl: *„Pro ostatní hotovosti je využíváno přímých vazeb na operační středisko základny. Jednotka SAR je aktivována CRC s přímým napojením na ŘLP ČR a aktivace dalších jednotek probíhají cestou Stálé směny VeOper.*“ Na otázku, jak se daří plnit časové limity pro aktivace jednotek, respondent 1 odpověděl: *„Stanovené limity pro jednotlivé hotovosti plníme. Občas situaci komplikují problémy se schválením letového plánu mimo území ČR, což ale neovlivníme, nebo technické problémy konkrétní letecké techniky.*“ V další otázce byl respondent 1 požádán o zhodnocení současného systému aktivace a velení jednotkám nasazovaným v rámci IZS. V odpovědi uvedl: *„V současné době se jedná o velení napřímo, což je funkční a efektivní systém. V samotných operacích občas dochází ke komplikacím na rozhraních KVV – VeOper – základna, avšak tyto problémy se vždy průběžně řeší.*“ Na otázku, v čem spatřuje největší pozitiva tohoto systému velení, respondent 1 odpověděl: *„V možnosti rychlého poskytování informací mezi jednotlivými stupni a v tom, že se jedná o zavedený systém velení a řízení.*“ Na otázku, v čem spatřuje negativa tohoto systému velení, respondent 1 uvedl: *„Přichází příliš mnoho požadavků na aktuální informace od výkonného prvku, což může vést k přetěžování personálu v časově kritických situacích. Zde bude vždy rozdíl v bojovém nasazení a nasazení*

pro IZS. Náš systém by mohl být v tomto ohledu trochu více flexibilní. Nemáme mobilní informační systém pro předávání informací, které jsou dnes běžně využívány a komunikace pouze po mobilních telefonech nedokáže obsáhnout vše a v reálném čase.“ Poté, co byl na závěr rozhovoru respondent 1 požádán, zda by chtěl k tomuto tématu něco dodat, uvedl: *„Funkčnost systému bude vždy do značné míry ovlivněna ochotou lidí udělat vždy něco navíc a snahou o prezentaci AČR jako složky, na kterou je možno se spolehnout.“*

Rozhovor s respondentem 2 – příslušníkem Velitelství vzdušných sil

První otázka se týkala účasti respondenta ve skupině zabezpečující koordinaci jednotek AČR v rámci IZS v době počátku koronavirové krize a byl dotazován, o jakou skupinu šlo a jaký byl její primární úkol. Respondent 2 odpověděl: *„Byla to služba na Operačním centru Hlavního místa velení AČR a naší činností bylo velení a řízení sil a prostředků AČR, které bylo nutné nasadit v rámci IZS.“* Na otázku, jaký byl jeho konkrétní úkol v této skupině, respondent 2 odpověděl: *„Styčný důstojník vzdušných sil a zároveň náčelník skupiny velení a řízení Velitelství vzdušných sil.“* Jako odpověď na otázku, jakým způsobem probíhala činnost této skupiny na OC HMV, respondent 2 uvedl: *„Jednalo se o nepřetržitě směny v režimu 24/7. Byli jsme součástí velicího řetězce OPIS – OC HMV – útvary AČR. Zprostředkovali jsme předávání informací a zpracování jednotlivých úkolů a rozkazů.“* Na dotaz ohledně kvalifikace, díky které byl do této jednotky zařazen, respondent 2 odpověděl: *„Mám za sebou 3 roky velení na řídicí pozici v oddělení, které se zabývalo mimo jiné krizovým řízením u Velitelství vzdušných sil.“* Na otázku, jakým způsobem probíhalo předávání a zpracování úkolů, odpověděl respondent 2: *„Většina úkolů byla předávána elektronickou cestou, případně telefonicky. Komunikace s velicím generálem byla zpravidla realizována formou konferenčních videohovorů, kterých se účastnili i někteří další příslušníci resortu MO (hlavní hygienička AČR, ředitel Vojenské policie a další).“* Na otázku, zda považuje tento způsob vedení koordinace jednotek za efektivní, respondent 2 odpověděl: *„Systém jako takový je v pořádku, ovšem obsahoval i slabá místa, jako například pozici velicího generála, nebo hlavní hygieničky AČR, přes které všechny úkoly procházely, a kteří bohužel na svých pozicích nemají zastoupení, tudíž situace od nich vyžadovala vysoké nasazení, což při dlouhodobém fungování začalo neúměrným způsobem tento personál přetěžovat a oni nebyli schopni reagovat na změny situace dostatečně pružně.“* Na otázku, v čem spatřuje největší pozitiva tohoto systému velení, respondent 2 uvedl: *„Jedná se o funkční systém velení a řízení, který lze rychle*

aktivovat s využitím stávající infrastruktury, současně je dostatečně robustní na vedení operace.“ Na otázku, v čem spatřuje negativa tohoto systému velení, respondent 2 odpověděl: „Určité specializované pozice, které jsou v některých případech potřeba, nejsme schopni zajistit v takové síle, abychom mohli zabezpečit plnohodnotné nasazení 24/7.“ Na závěr rozhovoru, když byla respondentovi 2 nabídnuta možnost k tomuto tématu něco dodat, uvedl: „Úkoly AČR jsou svým charakterem odlišné od úkolů IZS a nelze ji s tímto cílem budovat jako prioritou. Tyto úkoly budou vždy součástí většího komplexu, a kromě jiného pomáhají AČR připravovat personál v jejich odbornostech. V konečném důsledku se však v případě krize situace obrací a jsou to naopak složky IZS, které budou začleňovány do sil AČR k obraně ČR.“

Rozhovor s respondentem 3 – příslušníkem Velitelství vzdušných sil

Na první otázku, která se týkala účasti respondenta ve skupině zabezpečující koordinaci jednotek AČR v rámci IZS v době počátku koronavirové krize a v níž byl dotazován, o jakou skupinu šlo a jaký byl její primární úkol, respondent 3 odpověděl: *„Jednalo se o službu na Operačním centru Hlavního místa velení AČR. Naším hlavním úkolem bylo zprostředkování předávání potřebných informací a dále velení a řízení sil a prostředků AČR, které byly nasazeny ve prospěch IZS.“* Na další otázku, jaký byl jeho konkrétní úkol v této skupině, respondent 3 uvedl: *„Jednalo se o práci komunikačního důstojníka pro vzdušné síly a měl jsem na starosti zejména zpracování jednotlivých rozkazů a instrukcí pro nasazené jednotky VzS.“* Na otázku, zda měla jeho kvalifikace vliv na zařazení do této jednotky, respondent 3 odpověděl: *„Nevím, jaký velký vliv mělo moje služební zařazení na oddělení VeVzS, které se zabývá i krizovým řízením, při výběru do těchto směn na OC H MV. V každém případě mi moje zkušenosti a přehled o jednotkách a struktuře velení u útvarů VzS hodně zjednodušily práci a urychlily orientaci v problematice na OC H MV.“* V odpovědi na otázku, jakým způsobem probíhala činnost skupiny na OC H MV, respondent 3 uvedl: *„Jednalo se o dvanáctihodinové směny složené z 8 lidí. Většinu směny tvořil personál, pro který to v té době bylo hlavní zaměstnání, tedy nebylo nutné vždy seznamovat s fungováním někoho nového. Díky tomu byla práce efektivnější. OC H MV je organizační prvek, který zabezpečoval propojení mezi OPIS, nasazenými jednotkami a útvary AČR, přičemž úkolem bylo zpracovávat aktuální požadavky a zprostředkovat řízení jednotlivých operací, jako bylo například „Oko“, „Asistence“, nebo výstavba záložního zdravotnického zařízení v Letňanech. Také bylo nutné zajistit vykládku a následnou*

distribuci zdravotnického materiálu z letadel, která přistávala na našich letištích v Pardubicích a ve Kbelích. Samozřejmě nedílnou součástí toho všeho bylo zajišťování toku informací ke všem zúčastněným prvkům.“ Na následující otázku, jakým způsobem probíhalo předávání a zpracování úkolů, odpověděl respondent 3: *„Převážná většina úkolů byla předávána elektronickou cestou. Telefonicky pouze v případě nutnosti zajistit okamžité plnění, a i tyto úkoly bylo zpravidla nutné následně doložit písemně. Tento způsob byl nutný nejen z praktického hlediska, kdy je psaná forma přehlednější, ale také z legislativního. Naštěstí byly všechny operace řešeny formou OPORD a FRAGO, což vedlo k urychlení a zjednodušení práce, jak naší, tak i u jednotek. Každý den probíhaly konferenční videohovory ohledně aktuální situace s velícím generálem a dalšími zainteresovanými příslušníky resortu MO.*“ Na otázku, zda považuje tento způsob vedení koordinace jednotek za efektivní, respondent 3 odpověděl: *„Ano, je to dostatečně efektivní systém. V kontextu tohoto specifického nasazení sice docházelo i k určitým problémům, ale to není chyba systému jako takového, nýbrž potřeby vstupu konkrétních osob, které musely všechny úkoly vyhodnotit a schválit, a které bohužel na svých pozicích nemají zastoupení a nemohli být z pochopitelných důvodů být dostupní v režimu 24/7, přestože se o to často snažili.*“ Na otázku, v čem spatřuje největší pozitiva tohoto systému velení, respondent 3 odpověděl: *„Jedná se o zažitý a osvědčený systém velení a řízení. Je možné jej dostatečně rychle aktivovat a provozovat i s prostředky, které máme aktuálně k dispozici.*“ Na otázku, v čem spatřuje negativa tohoto systému velení, respondent 3 odpověděl: *„Při plnění těchto konkrétních úkolů byla komplikací pouze personální nedostatečnost určitých silně specializovaných pozic, čemuž nelze nikdy dostatečně předejít.*“ Na závěr rozhovoru byla respondentovi 3 nabídnuta možnost k tomuto tématu něco dodat, čehož však nevyužil.

Rozhovor s respondentem 4 – příslušníkem Velitelství pro operace

První otázka zjišťovala, jaký má VeOper mandát řídit jednotky AČR nasazené v rámci IZS. Respondent 4 na ni odpověděl: *„Velitelství pro operace bylo touto činností pověřeno náčelníkem Generálního štábu AČR a byly mu delegovány pravomoci k řízení vojsk nasazených během krizových stavů a mimořádných situací na území České republiky. Vyplývá to už z podstaty činnosti VeOper, jelikož jeho úkolem je velet jednotkám nasazeným na území České republiky, v misích a zahraničních operacích. Jelikož zabezpečuje plánování a vedení operací, je tedy logickým krokem, že zajišťuje i velení jednotek pro IZS.*“ Na druhou otázku, zda došlo k nějakým změnám v systému zapojení jednotek AČR do IZS se vznikem

VeOper v roce 2020, respondent 4 odpověděl: „*Velitelství pro operace je nástupcem Společného operačního centra Ministerstva obrany, které mělo meziresortní působnost. S vytvořením VeOper došlo ke změně systému velení z dvoustupňového na třístupňový. Strategickou úroveň, a tedy i meziresortní komunikaci, zabezpečuje generální štáb, který plánuje a zodpovídá za rozvoj a přípravu použití armády. VeOper je na operační úrovni a jeho úkolem je velet nasazeným vojskům. V této oblasti tedy došlo k jistému rozdělení kompetencí. Toto je však nutné vidět v širších souvislostech a tento krok má své opodstatnění ve vztahu k primárním úkolům armády.*“ Další otázka zjišťovala, jak je VeOper připraveno na plnění úkolů v rámci IZS a zda například existuje nějaká skupina odborníků, která se věnuje přímo této problematice? V odpovědi na tuto otázku respondent 4 uvedl: „*Plněním úkolů vztahujícím se pouze k IZS žádná zvláštní skupina či osoba na VeOper vyčleněna není, jelikož v celkovém spektru úkolů je těch spojených s IZS pouze minimum, čímž ovšem nechci říct, že je jim věnována menší pozornost. Zabezpečení těchto úkolů se prolíná s těmi ostatními, a proto jsou tyto úkoly přidělovány dle svého zaměření přímo jednotlivým oddělením, která za jejich splnění zodpovídají. Oblast problematiky zapojení armády do IZS je popsána ve Směrnici náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky, podle které postupujeme, a která v podstatě vykryvá legislativní oblasti, jež nejsou obsaženy v popisu katalogu typových činností IZS. Zjednodušeně lze říct, že Stálá směna VeOper, kterou zabezpečujeme, rozhoduje na základě této Směrnice o aktivaci a nasazení jednotek AČR. Pokud přichází požadavek spadá mezi činnosti stanovené Směrnici, dojde k okamžitému plnění úkolů dle předepsaných postupů. Pokud požadavek spadá mimo tuto oblast, rozhoduje o nasazení NGŠ AČR, případně VG-DNGA, na kterého jsou delegovány pravomoci v případě nepřítomnosti NGŠ AČR.*“ Na další otázku, zda se VeOper zapojuje do nácviků řešení mimořádných událostí v rámci IZS, respondent 4 odpověděl: „*Ano, VeOper, potažmo vyčleněné jednotky armády, se do nácviků součinnosti s jednotkami IZS zapojují často. Obvykle se jedná o SaP vyčleněné pro plnění úkolů JeDu, JeTe a součinnost s PČR. V posledních letech jsou do plnění těchto úkolů zapojováni i příslušníci Aktivních záloh.*“ V další otázce byl respondent 4 dotázán, zda má VeOper možnost nějakým způsobem ovlivňovat současnou podobu systému velení a řízení mezi IZS a AČR a aktivně vstupovat do jeho utváření, nebo je v tomto ohledu pouze výkonný prvek. Respondent 4 odpověděl: „*Tuto možnost mělo Společné operační centrum*

MO, tedy předchůdce VeOper. VeOper tuto možnost nemá a mimoresortních jednání, která probíhají alespoň dvakrát ročně, se účastní SPS MO, v jejíž kompetenci je i zpracování příslušných výstupů a směrnic, podle kterých vedeme svoji činnost. “ Na otázku, zda v tomto novém systému spatřuje nějaké pozitiva či negativa, respondent 4 odpověděl: *„Pokud budeme brát v potaz pouze oblast spolupráce s IZS, jeví se mi předchozí dvoustupňový organizační systém jako pružnější. Jak už jsem ale uvedl, je třeba si uvědomit, že AČR patří pouze mezi ostatní složky IZS, i když její nasazení v minulém roce bylo enormní, a rozhodnutí o změně tohoto systému velení na třístupňový vycházelo z požadavku na zefektivnění úkolů, která jsou pro armádu primární.* “ V závěru rozhovoru, když byla respondentovi 4 nabídnuta možnost k tomuto tématu něco dodat, uvedl: *„Armáda má v IZS jistě své nezastupitelné místo a náš systém aktivace, velení a řízení nasazených SaP je dostatečně efektivní. Zejména nasazení v době koronavirové krize však ukázalo, že dokonalý systém nestačí, když ti, kteří jej mají používat a dodržovat, jej často zneužívají v zájmu zvyšování svých politických preferencí a zviditelnění se. Je přesně stanoven postup, jakým mají například hejtmani krajů žádat o zajištění pomoci IZS a jaké musí splňovat podmínky. Často se bohužel stalo, že se se svými požadavky obraceli přímo na armádu, ačkoli kapacity hlavních složek IZS zdaleka nebyly vyčerpány. V dalších případech armáda sloužila i jako řešení personálních problémů některých zařízení, kdy ovšem tyto problémy nebyly způsobeny mimořádnou situací, ale špatnou personální politikou daného zařízení. Ústřední krizový štáb bohužel tyto praktiky toleroval, ačkoli tento postup vnášel do systému řadu problémů.* “

5 Zhodnocení a doporučení

5.1 Zhodnocení zkušeností z nasazení jednotek vzdušných sil ve prospěch IZS

Při vyhodnocení zkušeností příslušníků vzdušných sil z nasazení v rámci IZS při řešení mimořádných událostí na území České republiky bylo v diplomové práci zjištěno, že:

- jednotky Armády České republiky jsou připraveny k nasazení při řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Na základě analýzy získaných dat z dotazníkového šetření, provedeného u příslušníků VzS, bylo zjištěno, že u jednotek probíhá pravidelná teoretická příprava příslušníků AČR ohledně úkolů, které mají jejich jednotky plnit v případě nasazení při řešení mimořádných situací, ať už samostatně, nebo v součinnosti s ostatními složkami IZS. Tato povinnost velitelů organizačních celků zajistit pravidelná školení personálu, vychází z platné legislativy, zabývající se přípravou příslušníků AČR v rámci odborné přípravy. Pro specifické nasazení SaP AČR, vycházející z meziresortních dohod, jsou zpracované konkrétní operační postupy. Příslušníci VzS se také účastní součinnostních cvičení s ostatními složkami IZS, kde jsou zařazováni na pozice, které jsou jejich jednotkám předurčeny v Ústředních poplachových plánech. Zejména se jedná o nácviky v souvislosti s plněním úkolů JeDu, JeTe a plnění úkolů PČR.

Z výsledků šetření dále vyplývá, že většina techniky, používané při nasazeních v rámci IZS, splňuje soudobé požadavky na daný typ techniky a ve velké míře je kompatibilní s technikou ostatních jednotek IZS. Jednotky AČR jsou schopny zabezpečit svoji činnost vlastní technikou a případně podpořit touto technikou i činnost dalších jednotek. Výčet požadované nasaditelné techniky je obsažen ve specifikacích Ústředních poplachových plánů.

Míra začlenění a úroveň kooperace jednotek AČR s ostatními složkami IZS je dle hodnocení respondentů na vysoké úrovni. Toto je dáno především skutečností, že u armády, stejně jako u základních složek IZS, se jedná o profesionální sbor se stanovenou organizační strukturou s rozvinutým systémem velení a řízení, který má k dispozici kvalitní zázemí a je vybaven příslušnými technickými prostředky. Velkou rolí na tomto výsledku má i vysoký stupeň disciplíny, osobního nasazení a zodpovědného přístupu k plněným úkolům jednotlivých příslušníků armády. Tyto skutečnosti mají pozitivní vliv i na výslednou dobrou

reakční rychlost při počátečním nasazování sil a prostředků AČR, kdy je možné dosáhnout cílového prostoru nasazení na území republiky v rámci hodin od přijetí rozkazu k aktivaci vyčleněných jednotek. Stejně pozitivně lze hodnotit i reakční doby, které jsou potřebné k řešení požadavků, které vznikají v průběhu nasazení a vyžadují řešení z operační úrovně.

5.1.1 Návrh opatření ke zlepšení nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS

Výsledky této části práce neukázaly na realizovatelná opatření, která by vedla ke zlepšení organizace a zabezpečení nasazování sil a prostředků armády v součinnosti s ostatními složkami IZS. Z výsledků dotazníkového šetření ale vyplývá, že technika AČR není plně kompatibilní s technikou ostatních složek IZS. Toto omezení je nejvíce znatelné u komunikační rádiové techniky. V současné době je základní komunikační platforma pro IZS síť PEGAS, což je hromadná radiokomunikační síť IZS, splňující podmínky zákona č. 239/2000 Sb., a je založena na digitální technologii standardu Tetrapol. Důležitou předností této technologie je nezávislost na mobilní síti, což umožňuje přímé propojení dvou blízkých radiostanic bez nutnosti převaděče (ústředny, základnové stanice). Provoz hlasových i datových služeb je šifrovaný a zabezpečený šifrovacími klíči, což zajišťuje vysoký stupeň zabezpečení přenášených dat a hlasové komunikace. Právě tato vlastnost, která je nezbytná pro použití rádiové komunikace v bezpečnostních a záchranných sborech, vylučuje použití jednotného šifrování pro společné použití u všech těchto sborů v běžném provozu. Přenastavení šifrovacího klíče vyžaduje servisní zásah, který nelze provést uživatelským způsobem, tudíž je časově náročný a pro jednotky nasazované při mimořádných událostech nepraktický. Radiostanicemi, kompatibilními se systémem IZS, jsou standardně vybaveny pouze vojenské hasičské jednotky. Dále má každá jednotka AČR, která je předurčena k nasazení v IZS, přidělen příslušný počet těchto radiostanic, které v případě nasazení využívá. U jednotek vzdušných sil se jedná o jednotky kusů pro každý útvar. V případě nasazení jsou jednotky AČR vybaveny radiostanicemi ze zásob IZS, nebo je vybaví složky, ke které jsou přiděleny (např. PČR). Z těchto důvodů se současné využívání komerčních mobilních sítí a mobilních telefonů jeví jako optimální řešení. V případě řešení mimořádné události, která bude mít za následek výpadek fungování sítí mobilních operátorů, bude nutné realizovat spojení u každé samostatné složky IZS prostřednictvím jejich vlastních dostupných technologií a síť IZS používat pro základní koordinaci.

5.2 Zhodnocení připravenosti jednotek AČR k plnění úkolů v rámci IZS a vyhodnocení funkčnosti systému velení a řízení při nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS

V rámci vyhodnocení připravenosti jednotek AČR reagovat na požadavky nasazení k plnění úkolů při řešení mimořádných událostí v součinnosti s ostatními složkami IZS a vyhodnocení funkčnosti a efektivity systému velení a řízení AČR bylo v diplomové práci zjištěno, že:

- jednotky Armády České republiky jsou připraveny k nasazení ve prospěch IZS a systém velení a řízení nasazených sil a prostředků AČR je efektivní.

Na základě informací z rozhovorů s respondenty a informací získaných během účasti autora diplomové práce při nasazení na OC HMV AČR bylo zjištěno, že AČR má zavedený funkční a dostatečně efektivní systém velení a řízení nasazovaných jednotek, díky kterému je schopna zabezpečit úkoly v rámci IZS, které je zavázána plnit.

Z rozhovoru s respondentem 1, příslušníkem 24. zDL, vyplývá, že mezi hlavní úkoly letecké základny patří součinnost s hlavními složkami IZS, zejména zajištění letů LZS s dobou pohotovosti ke vzletu do 4 minut, lety SAR, lety k transportu týmů ECMO a URNA. Tyto úkoly jsou zajištěny posádkami a technikou v režimu 24/7. Činnost a postupy pro jednotlivé úkoly jsou detailně zpracovány ve směrnících k těmto nasazením a jsou v souladu s meziresortními dohodami. Personální obsazení směn je tvořeno ze základního stavu útvaru, stejně tak jako nasazená technika. Počty nasaditelné techniky jsou sice limitovány a dochází ke kumulaci zabezpečovaných úkolů, v současné době to však nevede k omezení v zabezpečení hotovosti, ale nese to s sebou zvýšené nároky na přípravu techniky a logistické zajištění. Tento problém nelze v současné době adekvátně řešit z ekonomických a rozpočtových důvodů. U využití leteckého personálu a techniky AČR k zabezpečení služeb LZS dochází ze strany kraje jako zřizovatele této služby ke změnám, kdy bude od roku 2021 AČR využívána pouze pro zabezpečení stanoviště Plzeň-Líně. Směna na tomto stanovišti je ve složení 3 členové posádky vrtulníku W-3A Sokol, 4 členové pozemního technického personálu a 1 člen technického zabezpečení PHM. I přes toto snížení stavu, lze považovat zajištění služby LZS v ČR za nadprůměrné, v porovnání s dalšími zeměmi Evropy s podobnou konfigurací terénu (Německo, Francie, Polsko, Maďarsko, Velká Británie). Z tohoto srovnání vychází, že v přepočtu vrtulníků LZS na počet obyvatel patří ČR k nejlepším a v přepočtu vrtulníků na velikost zabezpečovaného území je ČR na druhém

místě. V současné době je zajištěna hotovost LZS na území ČR z 10 základen, rozmístěných po celém území republiky. Z těchto důvodů není nutné uvažovat o zvyšování počtů nasazené techniky AČR, jelikož LZS disponuje dostatečným počtem nasaditelné techniky pro zabezpečení zásahu na celém území ČR. Obdobná situace je i u techniky zařazené v hotovosti SAR a pro využití k transportu týmů ECMO a URNA. Tato hotovost je zabezpečována u 22. zVrL jednou směnou ve složení 6 členů posádky vrtulníku Mi-17/171Š a 5 členů pozemního technického personálu a u 24. zDL jsou to 4 členové posádky vrtulníku Mi-17, 5 techniků pozemního personálu a 1 člen skupiny objektivní kontroly. V případě aktivace je nasazena posádka té základny, která má vzhledem k místu nasazení výhodnější polohu. Ve výjimečném případě souběhu dvou nasazení je možné zabezpečit včasný zásah i ze vzdálenější základny, pokud je první posádka již nasazena. Aktivace jednotlivých hotovostí probíhá cestou stále směny operačního střediska základny, nebo v případě LZS přímo z Krajského zdravotnického operačního střediska. V případě nasazení příslušníků základny k řešení mimořádné události jsou jednotky předány do podřízenosti VeOper, které zabezpečuje řízení operací. Toto přímé velení je osvědčený a efektivní systém pro předávání informací a velení jednotkám v boji. Při využití armády jako jednotek IZS však dochází ke zvýšeným požadavkům na zapojení do informačního řetězce ze strany civilních prvků, což může přinášet přetížení službu konající směny operačního střediska a s tím související komplikace v plynulosti toku informací.

Další vyhodnocení je provedeno na základě rozhovorů s respondenty 2 a 3, příslušníky VeVzS, kteří se účastnili nasazení na OC HMV AČR v době řešení koronavirové krize, a na základě osobních zkušeností autora diplomové práce z výkonu služeb na tomtéž pracovišti. Z takto získaných informací vyplývá, že Operační centrum Hlavního místa velení AČR je řídicí prvek nasazených sil a prostředků armády. Za jeho zřízení a činnost zodpovídá velitel VeOper. Činnost OC HMV AČR probíhá v režimu 24/7. Celodenní směna je složena z příslušníků armády a konkrétní složení je dáno rozhodnutím velitele VeOper na základě plněného úkolu. V době plnění úkolů při řešení koronavirové krize bylo OC HMV AČR součástí řetězce (Ústřední krizový štáb, ČŘT) – OPIS – OC HMV AČR – nasazené jednotky AČR. Úkolem bylo zpracování požadavků o nasazení SaP AČR, vydávání rozkazů pro nasazené jednotky AČR a zprostředkování předávání informací. Úkoly byly předávány převážně elektronickou cestou ve formě operačních rozkazů a částečných rozkazů. Tato organizační struktura a způsob vedení operací je pro daný účel efektivní a osvědčený systém,

který lze velmi rychle aktivovat a přizpůsobit aktuálním požadavkům. Jako slabé místo toho systému se projevila nutnost vyžadovat zhodnocení všech požadavků o nasazení SaP AČR hlavní hygieničkou AČR, jejíž nezastupitelná pozice neumožňovala nepřetržité nasazení 24/7. Kvůli tomuto personálnímu omezení docházelo u některých úkolů ke zdržení vydání příslušného rozkazu v řádu hodin. Toto omezení však není dáno používaným systémem velení a řízení, ale vyžadovala ho aktuální epidemiologická situace.

Při řešení mimořádných událostí menšího rozsahu, kdy není zřizováno OC HMOV, plní roli prostředníka mezi OPIS IZS a jednotkami AČR Stálá směna SOC VeOper, která zabezpečí aktivaci požadovaných předurčených SaP AČR a jejich předání do podřízenosti velitele zásahu. V případě nutnosti nasadit další složky, které nejsou zařazeny do hotovosti jako předurčené SaP, aktivují se cestou dozorčích orgánů Skupiny velení a řízení u jednotek AČR, které následně zabezpečí potřebné organizační kroky ke splnění úkolu a nasazení požadovaných SaP.

Na základě rozhovoru s respondentem 4, příslušníkem Velitelství pro operace, lze provést zhodnocení řídicího centra, které zajišťuje koordinaci jednotek AČR a IZS při mimořádných událostech většího rozsahu, za něž lze Velitelství pro operace považovat. VeOper má pro touto činnost delegovány pravomoci od NGŠ AČR a úkolem je velet jednotkám nasazeným na území České republiky, v misích a zahraničních operacích vojsk a jednotkám nasazených během krizových stavů a mimořádných situací na území České republiky. Přestože ve struktuře VeOper není zastoupen personál, který by se specializoval přímo na oblast IZS, je schopno plnohodnotně zabezpečit veškeré úkoly, které jsou s touto problematikou spjaty. Stávající systém fungování SSm SOC VeOper zajišťuje trvalou kooperaci s OPIS IZS a má dané kompetence a postupy k rozhodování o nasazování SaP AČR. Vykonávané činnosti jednotlivých složek velení a řízení jsou obsaženy ve Směrnici náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky, ze které dále vychází Nařízení k jednotlivým činnostem pro samostatné organizační prvky. Za účelem zvýšení připravenosti k plnění společných úkolů IZS se armáda zúčastňuje pravidelných součinnostních nácviků, která jsou organizována v rámci výcviku HZS nebo PČR.

Dle vyjádření respondenta 4 je systém aktivace, velení a řízení nasazených SaP AČR efektivní. V době koronavirové krize se však ukázalo, že je v některých případech obcházen

a výsledky činnosti nasazených jednotek jsou využívány k zvyšování politických preferencí. Přestože je stanoven přesný postup, jakým mají například hejtmani krajů žádat o zajištění pomoci IZS a jaké musí splňovat podmínky, vyskytly se případy, kdy se s požadavky obraceli přímo na armádu, ačkoli kapacity hlavních složek IZS nebyly ještě plně využity. V některých případech armáda posloužila jako řešení personálních problémů zdravotnických zařízení, kdy byly tyto problémy způsobeny špatnou personální politikou daného zařízení, a ne následkem mimořádné situace. Ústřední krizový štáb tyto praktiky schválil, ačkoli tento postup vnášel do systému řadu problémů jak personálního, tak logistického charakteru.

5.2.1 Návrh opatření ke zlepšení funkčnosti systému velení a řízení AČR při nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS

Z rozhovoru s respondentem 2 a 3 a z osobní zkušenosti autora diplomové práce vyplývá, že slabým místem stávajícího systému velení a řízení jsou personální pozice, které jsou svým charakterem natolik specifické, že není možné zajistit jejich obsazení v takové míře, aby bylo možné jejich zapojení do nepřetržitého režimu nasazení. Tato systemizovaná místa v současné době bohužel nelze ani krátkodobě obsadit odborníky z civilního sektoru, jelikož jsou zpravidla spjata například s nutností splňovat určitý stupeň bezpečnostní prověrky, jejíž získání u NBÚ trvá několik měsíců. Bylo by však možné využít tyto odborníky k řešení dílčích úkolů, což by zkrátilo čas potřebný ke zpracování rozhodnutí a vydání příslušného rozkazu. Proto by autor práce navrhoval umožnit zapojit do tohoto systému i externí pracovníky z oblasti mimo MO, kteří by měli možnost na pozicích poradců plnit zadané úkoly. V reakci na poznatky z posledního nasazení by v případě funkce hlavní hygieničky AČR bylo dostačující, aby například o podmínkách zdravotní způsobilosti a nutnosti splňovat předepsaná očkování u nasazovaného personálu, mohla rozhodovat i kompetentní osoba z Ministerstva zdravotnictví, která by doplnila pracovní tým hlavní hygieničky AČR a mohla ji zastupovat v době její nepřítomnosti. V případě využití odborných poradců z jiných sektorů státních služeb, by s touto změnou byly spojeny jen minimální finanční náklady.

Druhým problémem se na základě rozhovoru s respondentem 4 ukázalo obcházení předepsaných postupů vyžadování SaP AČR z úrovně krajských zastupitelstev. Zde by autor práce doporučil zvýšený důraz ze strany velení VeOper na striktní dodržování předepsaných postupů, které jsou zpracovány za účelem umožnění co nejrychlejšího a efektivního

zvládnutí mimořádné situace. Jakýkoli nestandardní vstup do zavedeného postupu vyžádání SaP AČR vnáší do tohoto systému zdržení, která jsou důsledkem nutných kroků, které musí SSm SOC VeOper vykonat v rámci informování příslušných řídicích orgánů a zajištění kooperace s OPIS IZS. Toto lze zabezpečit nejen zvýšenou přípravou příslušníků Stálých směn SOC VeOper, ale zejména důsledným seznámením odpovědných funkcionářů na úrovni krajů s touto problematikou.

6 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo na základě analýzy zhodnotit roli Armády České republiky v integrovaném záchranném systému jako ostatní složky IZS se zaměřením na úkoly a možnosti jednotek Vzdušných sil Armády České republiky a vyhodnocení připravenosti jednotek k plnění úkolů se zaměřením na funkčnost stanovených postupů při nasazování sil a prostředků v rámci IZS. Na základě zjištěných informací lze dojít k závěru, že Armáda České republiky je připravena k plnění svých závazků a úkolů ve prospěch IZS, a to jak plánovaných úkolů plněných na základě meziresortních dohod, tak úkolů při řešení mimořádných událostí a krizových stavů. Dále lze vyhodnotit, že armáda má zaveden efektivní systém aktivace, velení a řízení nasazených SaP a předávání informací. Zhodnocení bylo umožněno na základě naplnění dílčích cílů práce.

Na základě provedeného dotazníkového šetření u příslušníků vzdušných sil na téma jejich zkušeností a poznatků z nasazení v rámci IZS a jejich zkušeností s přípravou na nasazení, dále z provedeného rozhovoru s příslušníkem 24. zDL na téma plnění úkolů základny ve prospěch IZS a na základě porovnání získaných informací s požadavky a platnou legislativou bylo umožněno vyhodnotit připravenost jednotek vzdušných sil k nasazení v rámci IZS. Bylo zjištěno, že jednotky VzS jsou připraveny a schopny plnit zadané úkoly v souladu s požadavky a platnou legislativou a disponují příslušným materiálním zabezpečením. Z informací, uvedených v dotaznících, bylo možné vyhodnotit míru použití techniky AČR při nasazení v IZS v rámci mimořádných událostí a zhodnotit kompatibilitu s technikou využívanou ostatními jednotkami IZS. Bylo zjištěno, že armáda disponuje dostatečně vhodnou technikou pro využití v součinnosti s dalšími jednotkami IZS. Na základě dotazníků bylo dále zjištěno, že u jednotek AČR pravidelně probíhá odborná příprava a příslušníci znají své úkoly v rámci nasazení v IZS.

Na základě vyhodnocení zkušeností z účasti při činnosti OC HMV AČR a na základě provedených rozhovorů s příslušníky VeVzS a VeOper bylo umožněno zhodnocení systému velení a řízení nasazovaných jednotek AČR a způsob jejich aktivace. Bylo zjištěno, že stávající systém velení a řízení z úrovně VeOper je efektivní a pro potřeby vedení operací ve prospěch IZS plně dostačující. Trvalá připravenost k nasazení je zajištěna formou nepřetržitých směn stálých operačních dozorcích, hotovostními směnami pro zabezpečení nasazení letecké techniky a trvalou dosažitelností skupin velení a řízení u operačních celků.

Přestože jsou základní úkoly AČR svým charakterem odlišné od úkolů IZS a nelze proto při její výstavbě brát cíle spojené s IZS jako prioritu, tvoří armáda díky svému organizačnímu systému, personálnímu a technickému zázemí a vysoké operabilitě, důležitou část ostatních složek IZS a má zde své nezastupitelné místo.

7 Seznam použitých zdrojů

- 1 CYPRISOVÁ, Vlastimila. *Zahájilo činnost nové Velitelství pro operace* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.vydavatelstvo-mps.sk/atm/6431-zahajilo-cinnost-nove-velitelstvi-pro-operace.html>
- 2 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *Integrovaný záchranný systém* [online]. 2009 [cit. 2021-01-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>
- 3 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 01/IZS Špinavá bomba* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 4 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 02/IZS Demonstrování úmyslu sebevraždy* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 5 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 03/IZS Hrozba použití NVS nebo nález NVS, podezřelého předmětu, munice, výbušnin a výbušných předmětů* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 6 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 04/IZS Zásah složek IZS u mimořádné události Letecká nehoda* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 7 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 05/IZS Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 8 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 06/IZS Opatření k zajištění veřejného pořádku při shromážděních a technoparty* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 9 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 07/IZS Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 10 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 08/IZS Dopravní nehoda* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

- 11 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 09/IZS Zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 12 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 10/IZS Při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 13 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 11/IZS Chřipka ptáků* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 14 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 12/IZS Při poskytování psychosociální pomoci* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 15 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 13/IZS Reakce na chemický útok v metru* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 16 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 14/IZS Amok – útok aktivního střelce* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 17 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 15/IZS Mimořádnosti v provozu železniční osobní dopravy* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 18 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 16A/IZS Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci ve zdravotnickém zařízení nebo v ostatních prostorech* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 19 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *STČ 16B/IZS Mimořádná událost s podezřením na výskyt vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla s mezipřistáním na letišti Praha Ruzyně* [online]. 2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- 20 HORÁK, Rudolf, Lenka DANIELOVÁ, Jan KYSELÁK, Ladislav NOVÁK. *Průvodce krizovým plánováním pro veřejnou správu*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-827-7.

- 21 KROUPA, Miroslav, Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 4. vyd. Praha: Armex Publishing, 2019. ISBN 978-80-87451-01-4.
- 22 MAJEROVÁ, Věra, Emerich MAJER. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství*. Praha: PEF, 1999. ISBN 80-213-0507-X (ČZU)
- 23 MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2009.
- 24 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Armáda České republiky v roce 2020*. Praha: VHÚ, 2021. ISBN 978-80-7278-819-4.
- 25 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bílá kniha o obraně*. Praha: MO ČR, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.
- 26 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Koncepce výstavby Armády České republiky*. Praha: VHÚ, 2019. ISBN 978-80-7278-789-0.
- 27 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Ředitelství speciálních sil* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/specialni-sily/reditelstvi-specialnich-sil-104392/>
- 28 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Velitelství kybernetických sil a informačních operací* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/kyb/velitelstvi-kybernetickych-sil-a-informacnich-operaci-214169/>
- 29 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Velitelství pozemních sil* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/poz/velitelstvi-pozemnich-sil-acr-221600/>
- 30 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Velitelství teritoria* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/ter/velitelstvi-teritoria-214170/>
- 31 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Velitelství výcviku – Vojenská akademie* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni/va/velitelstvi-vycviku--vojenska-akademie--87035/>

- 32 MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Velitelství vzdušných sil* [online]. 2020 [cit. 2021-02-02]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdusnych-sil-86864/>
- 33 MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
- 34 ODDĚLENÍ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, Magistrát města Plzně. *Vyžadování pomoci AČR* [online]. 2021 [cit. 2021-03-08]. Dostupné z: <https://www.bezpecnaplzen.eu/krizove-rizeni/usek-obrany-cr/vyzadovani-pomoci-acr/vyzadovani-pomoci-acr.aspx>
- 35 REKTOŘÍK, Jaroslav, a kolektiv. *Krizový management ve veřejné správě – Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2004. ISBN 80-86119-83-1.
- 36 SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA, Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- 37 SKORUŠA, Leopold, Jaroslav DANĚK a kolektiv. *Zákon o vojácích z povolání: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7552-929-9.
- 38 ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC, Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-007-4.
- 39 ŠTĚTINA, Jiří, a kolektiv. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.
- 40 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky
- 41 Vyhláška č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.
- 42 VELENÍ ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Směrnice náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky*. Praha: 2019.
- 43 VELITELSTVÍ VZDUŠNÝCH SIL. *Narizení velitele vzdušných sil ke zpracování dokumentace krizového řízení u útvarů vzdušných sil*. Praha: 2019.

- 44 VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA, David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-264-2603-1.
- 45 Zákon č. 219/1999 Sb. Zákon o ozbrojených silách České republiky.
- 46 Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- 47 Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů – krizový zákon.
- 48 Zákon č. 241/2000 Sb. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.
- 49 ZPĚVÁK, Aleš. *Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-199-8.

8 Přílohy

Příloha 1: Dotazníkové šetření u příslušníků VzS nasazených v IZS.....	I
Příloha 2: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 1.....	VI
Příloha 3: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 2.....	VII
Příloha 4: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 3.....	VIII
Příloha 5: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 4.....	IX

Příloha 1: Dotazníkové šetření u příslušníků VzS nasazených v IZS

Dotazníkové šetření

Vážení respondenti, kolegové,

prosím Vás o vyplnění dotazníkového šetření, jehož výsledky budou zpracovány a poslouží jako podklady pro vypracování praktické části diplomové práce na téma „Role AČR v integrovaném záchranném systému“. Následující otázky se týkají vašich zkušeností z nasazení v rámci IZS, vašeho subjektivního hodnocení kooperace jednotlivých složek a organizace nasazených jednotek.

Vyplněný dotazník prosím zašlete zpět odesílateli, který vám dotazník zaslal. Dotazník je anonymní a odpovědi budou využity pouze pro potřeby diplomové práce.

Děkuji za spolupráci a přeji pěkný den.

Radek Holásek

Jednotlivé otázky si prosím pozorně přečtete a označte vždy jednu odpověď, případně zapište doplňující informace.

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) muž
- b) žena

2. Jaké je Vaše nejvyšší dokončené vzdělání?

- a) středoškolské
- b) středoškolské s maturitou
- c) vysokoškolské vzdělání

3. Do které věkové kategorie se řadíte?

- a) 18 - 29 let
- b) 30 - 39 let
- c) 40 - 49 let
- d) 50 a více let

4. Jak dlouho jste ve služebním poměru VZP?

- a) 1 - 5 let
- b) 6 - 10 let
- c) 11 - 15 let
- d) 16 - 20 let
- e) 20 a více let

5. Do kterého hodnostního sboru v současné době patříte?

- a) mužstvo
- b) poddůstojníci

- c) praporčíci
- d) důstojníci

6. Do které kategorie spadá Vaše současné funkční zařazení?

- a) velitelské funkce
- b) technické/odborné funkce
- c) bojové/strážní jednotky
- d) logistické zabezpečení
- e) jiné

7. Jaký je Váš názor na zařazení AČR mezi složky IZS?

- a) AČR by měla být využívána k plnění úkolů IZS
- b) AČR by neměla být využívána k plnění úkolů IZS
- c) k této otázce se nechci jednoznačně vyjadřovat

8. Kolika nasazení v rámci IZS při různých mimořádných událostech jste se za dobu služby v AČR zúčastnil/a (např. povodně / Vrbětice / covid /...)?

- a) nasazení v rámci covidu bylo zatím mé jediné nasazení
- b) covid + jedno další nasazení
- c) covid + dvě další nasazení
- d) více

9. Pokud byste měl možnost volby, přihlásil/a byste se k dalšímu nasazením v rámci IZS?

- a) ano
- b) ne

10. Účastnil/a jste se za dobu služby v AČR společného cvičení s ostatními složkami IZS?

- a) ano
- b) ne

11. Probíhají u vaší jednotky pravidelná školení ohledně úkolů, které máte plnit v rámci IZS?

- a) ano
- b) ne

12. Znáte úkoly, které má vaše jednotka plnit v rámci IZS?

- a) ano
- b) ne

13. Jak dlouhé bylo vaše nasazení v rámci IZS při „proticovidových“ opatřeních? (při nasazení v několika různých operacích uveďte přibližnou souhrnnou dobu)

- a) méně než týden
- b) jeden až dva týdny
- c) tři týdny až měsíc
- d) déle než měsíc

14. Jakých oblastí se vaše činnost v IZS týkala? (u této otázky prosím označte činnost, ve které jste byli nasazeni nejdelší dobu)

- a) pomoc ve zdravotnických a pečovatelských zařízeních
- b) záchranné a likvidační práce
- c) spolupráce s PČR
- d) logistická podpora (distribuce materiálu)
- e) organizace / řízení jednotek, zajištění součinnosti s ostatními složkami IZS
- f) jiné

15. Využíval/a jste v rámci plnění úkolů IZS vojenskou techniku? (např. vozidla, manipulační techniku apod.)

- a) ano
- b) ne

16. Souhlasíte s tvrzením, že v případě nasazení jednotek AČR (řádově stovky osob v délce nasazení několika týdnů) ve prospěch IZS, bude AČR oslabena v rámci plnění svých primárních úkolů?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím, nedokážu posoudit

17. Znamenalo Vaše nasazení/nasazení vaší jednotky ve prospěch IZS, omezení plnění úkolů, které běžně zabezpečujete?

- a) ano
- b) ne

18. Máte v rámci Vaší funkční náplně svěřenou techniku, která by mohla být využita při plnění úkolů IZS? (např. vozidla, manipulační technika, přístroje na měření radiačního a chemického zamoření, radiostanice, elektrocentrála apod.)

- a) ano
- b) ne

19. Splňuje výše uvedená technika (otázka č. 15 a 18) aktuální standardy kladené na daný typ zařízení/techniky?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne
- e) nedokážu posoudit

20. Je výše uvedená technika (otázka č. 15 a 18) kompatibilní s technikou využívanou v civilním sektoru jednotkami IZS?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne
- e) nedokážu posoudit

21. Jak byste vyhodnotil/a míru začlenění příslušníků/jednotek AČR do jednotek IZS v případech, kterých jste se obvykle účastnil/a?

- a) vysoký stupeň začlenění – příslušníci AČR tvořili 50 - 80 % jednotky
- b) střední stupeň začlenění – příslušníci AČR tvořili 20 - 50 % jednotky
- c) nízký stupeň začlenění – příslušníci ostatních složek IZS tvořili do 20 % jednotky / příslušníci AČR plnili úkoly samostatně bez přímé spolupráce

22. Jak byste vyhodnotil/a úroveň kooperace AČR a ostatních složek IZS?

- a) vysoká úroveň
- b) střední úroveň
- c) nízká úroveň

23. Jak byste vyhodnotil/a rychlost prvotního zapojení sil AČR při nasazení v rámci IZS?

- a) velmi rychlé
- b) dostatečné
- c) nedostatečné

24. Pokud jste se za dobu služby v AČR zúčastnil/a více různých nasazení (v otázce č. 8 odpovědi b, c, d), jak byste porovnal/a rozdíl v rychlosti prvotního zapojení sil AČR při nasazení v rámci jednotlivých nasazení?

- a) dochází ke zlepšení reakční doby při prvotním nasazení
- b) žádnou změnu nepozoruji
- c) dochází ke zhoršení reakční doby při prvotním nasazení
- d) nedokážu posoudit

25. Jak byste vyhodnotil/a rychlost reakce velení na operativní požadavky při plnění úkolů zapojených sil AČR při nasazení v rámci IZS?

- a) velmi rychlé
- b) dostatečné
- c) nedostatečné

26. Pokud jste za dobu služby v AČR byl/a svědkem více různých nasazení (otázka č. 8), jak byste porovnal/a rozdíl v rychlosti reakce velení na operativní požadavky při plnění úkolů zapojených sil AČR v rámci jednotlivých nasazení?

- a) dochází ke zlepšení reakční doby na situaci vzniklou v průběhu nasazení
- b) žádnou změnu nepozoruji
- c) dochází ke zhoršení reakční doby na situaci vzniklou v průběhu nasazení
- d) nedokážu posoudit

27. Splnila AČR (jako složka IZS) v celkovém hodnocení své úkoly, které na ni byly kladeny v průběhu koronavirové krize?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) rozhodně ne
- e) nedokážu posoudit

28. Jak, podle Vašeho názoru, vnímá veřejnost činnost AČR v rámci IZS?

- a) pozitivně
- b) neutrálně
- c) negativně

Příloha 2: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 1

- Otázka č. 1: V jaké hlavní úkoly v rámci IZS vaše jednotka plnila?
- Otázka č. 2: V jakém režimu služby je zajišťován chod jednotek připravených plnit úkoly IZS?
- Otázka č. 3: V jakém režimu služby je zajišťován chod letecké jednotky plnící úkoly LZS?
- Otázka č. 4: Jak je řešeno personální zajištění hotovostí pro plnění úkoly LZS?
- Otázka č. 5: Je početní stav dostačující?
- Otázka č. 6: Jaké je materiální zabezpečení a je dostačující?
- Otázka č. 7: Jak je vyhlašována aktivace jednotce LZS?
- Otázka č. 8: Jak je vyhlašována aktivace jednotce vyčleněné pro IZS?
- Otázka č. 9: Jak je naplňován časový limit reakce na aktivaci?
- Otázka č. 10: Jak byste zhodnotil tento systém aktivace a pronikání informací ohledně velení jednotkám v IZS?
- Otázka č. 11: V čem spatřujete největší pozitiva tohoto systému?
- Otázka č. 12: V čem spatřujete největší negativa tohoto systému?
- Otázka č. 13: Existují rozdíly v činnostech systému SkVŘ jednotlivých základů během řešení konkrétních mimořádných událostí?
- Otázka č. 14: Chtěl byste něco dodat?

Příloha 3: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 2

- Otázka č. 1: Účastnil jste se činnosti ve skupině zabezpečující koordinaci jednotek AČR v rámci IZS v době počátku koronavirové krize. O jakou skupinu šlo a jaký byl její primární úkol?
- Otázka č. 2: Jaký byl váš úkol v této skupině?
- Otázka č. 3: Jakým způsobem probíhala činnost této skupiny?
- Otázka č. 4: Měla vaše kvalifikace vliv na zařazení do této jednotky?
- Otázka č. 5: Jakým způsobem probíhalo předávání a zpracování úkolů?
- Otázka č. 6: Považujete tento způsob vedení koordinace jednotek za efektivní?
- Otázka č. 7: V čem spatřujete největší pozitiva tohoto systému?
- Otázka č. 8: V čem spatřujete největší negativa tohoto systému?
- Otázka č. 9: Chtěl byste něco dodat?

Příloha 4: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 3

- Otázka č. 1: Účastnil jste se činnosti ve skupině zabezpečující koordinaci jednotek AČR v rámci IZS v době počátku koronavirové krize. O jakou skupinu šlo a jaký byl její primární úkol?
- Otázka č. 2: Jaký byl váš úkol v této skupině?
- Otázka č. 3: Měla vaše kvalifikace vliv na zařazení do této jednotky?
- Otázka č. 4: Jakým způsobem probíhala činnost této skupiny?
- Otázka č. 5: Jakým způsobem probíhalo předávání a zpracování úkolů?
- Otázka č. 6: Považujete tento způsob vedení koordinace jednotek za efektivní?
- Otázka č. 7: V čem spatřujete největší pozitiva tohoto systému?
- Otázka č. 8: V čem spatřujete největší negativa tohoto systému?
- Otázka č. 9: Chtěl byste něco dodat?

Příloha 5: Seznam otázek použitých v rozhovoru s respondentem 4

- Otázka č. 1: Jaké má VeOper pověření řídit jednotky AČR nasazené v rámci IZS?
- Otázka č. 2: Došlo k nějakým změnám v systému zapojení jednotek AČR do IZS se vznikem VeOper v roce 2020?
- Otázka č. 3: Jak je VeOper připraveno na plnění úkolů v rámci IZS? Existuje například nějaká skupina, která se věnuje přímo této problematice?
- Otázka č. 4: Zapojuje se VeOper do nácviků řešení mimořádných událostí v rámci IZS?
- Otázka č. 5: Má VeOper možnost nějakým způsobem ovlivňovat současnou podobu systému velení a řízení mezi IZS a AČR a aktivně vstupovat do jeho utváření, nebo je v tomto ohledu pouze výkonný prvek?
- Otázka č. 6: V čem spatřujete největší pozitiva tohoto systému?
- Otázka č. 7: V čem spatřujete největší negativa tohoto systému?
- Otázka č. 8: Chtěla byste něco dodat?